

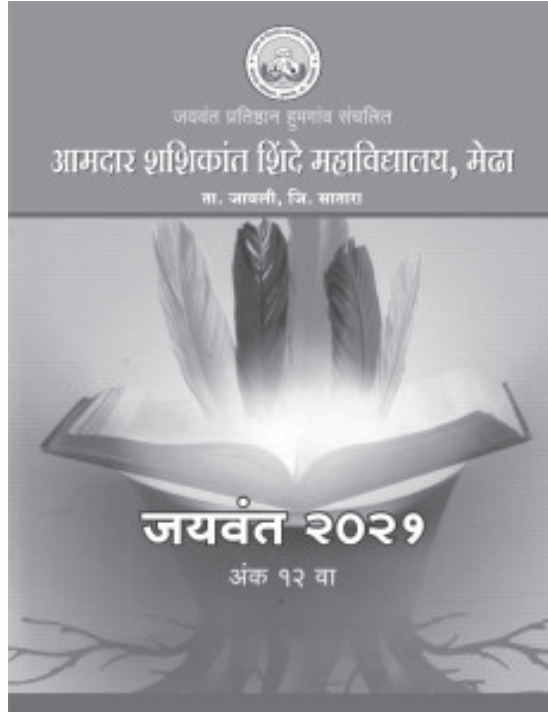
आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा.
ता.जावली, जि.सातारा

जयवंत प्रतिष्ठान हुमगांव, संचलित
आमदार शशिकांत शिंदे
महाविद्यालय, मेढा

ता. जावली, जि. सातारा.

जयवंत

वार्षिक नियतकालिक २०२०-२०२१

◆ प्रमुख संपादक ◆
प्रा.डॉ. संग्राम शिंदे

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा.
ता.जावली, जि.सातारा

जयवंत

वार्षिक नियतकालिक २०२०-२०२१

संपादक मंडळ

* अध्यक्ष *

प्राचार्य

डॉ. प्रमोद घाटगे

* प्रमुख संपादक *

प्रा.डॉ. संग्राम शिंदे

* सहसंपादक *

प्रा.आनंद साठे

प्रा.डॉ.एस.आर. नगरकर

प्रा.प्रकाश जवळ

प्रा.पी.डी. पाटील

* कार्यालयीन सदस्य *

श्री.पी.आर.देशमुख

* मुखपृष्ठ *

प्रा.डॉ. संग्राम शिंदे

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

प्राचार्यांचे मढोगत

महाविद्यालयाचा जयवंत २०२०-२०२२ चा अंक सादर करताना मला मनस्वी आनंद होत आहे.

छ.शिवाजी महाराजांच्या पदस्पर्शाने पावन झालेल्या जावली तालुक्यातील मेढा या ठिकाणी माजी जलसंपदा मंत्री महाराष्ट्र राज्य आमदार शशिकांत शिंदेसाहेबांनी दुर्गम डोंगरी भागातील विद्यार्थी-विद्यार्थिनींना उच्च शिक्षण घेता यावे याकरीता सन २००२ साली महाविद्यालयाची स्थापना केली. साहेबांच्या अथक प्रयत्नाने २००९ साली १००% अनुदानित झाले.

या महाविद्यालयात कला - वाणिज्य - विज्ञान या शाखांमधून पदवी पर्यंतचे शिक्षण दिले जाते. शिवाय पदव्युत्तर शिक्षणासाठी शिवाजी विद्यापीठाच्या दूरशिक्षण विभागाचे केंद्र सुरु केले आहे. सन २०२०-२०२१ या शैक्षणिक वर्षात महाविद्यालयाचे कामकाज व्यवस्थित पार पाडण्यासाठी विविध समित्या स्थापन करण्यात आल्या.

* या शैक्षणिक वर्षात कोरोनामुळे महाविद्यालय ऑनलाईन सुरु होते. कोरोनाबाधित रुग्णांना मदत करणेसाठी तसेच जनजागृती करणेसाठी सर्व सहकारी प्राध्यापक व शिक्षकेत्तर कर्मचारी यांचे सहकार्य लाभले.

कोरोनाचे निर्बंध असल्यामुळे यावर्षी राष्ट्रीय सेवा योजना शिबीर घेणे आले नाही, परंतु राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या विद्यार्थ्यांनी मास्क वापरणे, हात घुणे व सामाजिक अंतर ठेवणे याबाबत जगजागृती केली.

महाविद्यालयातील सर्व प्राध्यापकांनी ऑनलाईन माध्यमातून उपक्रम राबविले तसेच अभ्यासक्रमही पूर्ण केला.

सर्व शिक्षक व शिक्षकेत्तर सहकाऱ्यांच्या सहकार्यातून ऑक्सिजन मशिन खरेदी करण्यात आले व ते गरजूपर्यंत विना मोबदला पोहचविण्यात आले. यामुळे अनेक कोरोना रुग्णांचे प्राण वाचले. सर्वांच्या मदतीने कोरोनाग्रस्त कुटुंबांना मदत पुरविण्यात आली. तसेच महाविद्यालयाची इमारत विलगीकरण कक्षासाठी उपलब्ध करून दिली.

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

अशा पध्दतीने या शैक्षणिक वर्षातील कोरोना काळात संस्थेचे अध्यक्ष मा.आ.शशिकांतजी शिंदे साहेब यांच्या मार्गदर्शनाखाली महाविद्यालयातील प्रत्येक घटकाने मदतीची भावना ठेवून सर्वतोपरी मदत केली.

संस्थेच्या सचिव सौ.वैशाली शिंदे, विश्वस्त राहूलभाई जगताप, दादासाहेब शिंदे, अशोकराव नवले या सर्वांचे या अत्यंत अडचणीच्या काळात मोलाचे मार्गदर्शन लाभले.

धन्यवाद !

प्राचार्य डॉ. प्रमोद घाटगे

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

संपादकीय

जयवंत प्रतिष्ठान हुमगाव संचलित आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय मेढा या महाविद्यालयाचा शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ चा “ **जयवंत २०२१**” हा वार्षिक नियतकालिक अंक आपल्या हाती सुपुर्द करत असताना आम्हांस मनस्वी आनंद होत आहे.

शिक्षणातून संस्कारी, चारित्र्य संपन्न, आत्मविलासी, राष्ट्रप्रेमी पिढी घडविण्याचे ध्येयाने प्रेरित आ. शशिकांतजी शिंदे साहेबांनी महाविद्यालयाची स्थापना करून म.फुले, शाहू महाराज, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांना अभिप्रेत सामाजिक परिवर्तनच्या चळवळीत योगदान देण्याचा संकल्प केला.

ग्रामीण भागातील बहुजनांच्या मुलांपर्यंत उच्च शिक्षणाची गंगोत्री पोहोविण्याचे पवित्र कार्य अविरतपणे व सक्षमपणे करत या महाविद्यालयाने शिक्षणाबरोबर सांस्कृतिक, क्रीडा, राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाच्या माध्यमातून लौकीक प्राप्त केला आहे.

विद्यार्थ्यांची सर्जनशील प्रतिभा अधिक शक्तीशाली व्हावी यासाठी महाविद्यालयात विविध विषयांवरील भितीपत्रकांचे आयोजन केले जाते. या भितीपत्रकांच्या प्रकाशनामुळे आत्मविश्वास वाढलेल्या नवलेखक व नवकर्वीनी या अंकात आपले विचार व भावना व्यक्त केल्या आहेत.

संस्था पदाधिकाऱ्यांची प्रेरणा, प्राचार्य डॉ. प्रमोद घाटगे यांचे योग्य मार्गदर्शन, प्राध्यापक मित्रांचे सहकार्य व विद्यार्थ्यांच्या सहभागातून साकार झालेला हा अंक सुज्ञ वाचकांच्या पसंतीस उतरेल अशी अपेक्षा व्यक्त करतो.

धन्यवाद !

संपादक
प्रा.डॉ.संग्राम शिंदे

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

नियतकालिक जयवंत २०२०-१२१

दि प्रेस रजिस्ट्रेशन ऑफ बुक्स ॲक्ट नियम फॉर्म ४ प्रमाणे प्रकटन

१. प्रकाशन स्थळ :- आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा
२. प्रकाशन काळ :- वार्षिक
३. प्रकाशकाचे नांव :- प्राचार्य डॉ. प्रमोद घाटगे
राष्ट्रीयत्व :- भारतीय
पत्ता :- आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा
४. संपदकाचे नांव :- प्रा. डॉ. संग्राम शिंदे
राष्ट्रीयत्व :- भारतीय
पत्ता :- आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा
५. मुद्रकांचे नांव :- श्री. संजय जुनघरे
राष्ट्रीयत्व :- भारतीय
पत्ता :- श्री स्वामी समर्थ प्रिंटिंग प्रेस, मेढा
६. मालकी :- आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा
ता.जावली, जि.सातारा.

मी प्राचार्य डॉ. प्रमोद घाटगे जाहीर करतो की, वर दिलेला तपशील माझ्या माहिती व समजूतीप्रमाणे बरोबर आहे.

प्राचार्य
डॉ. प्रमोद घाटगे

जयवंत नियतकालिकामध्ये व्यक्त झालेल्या मताशी संपादक मंडळ सहमत असेलच असे नाही.

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा.
ता.जावली, जि.सातारा

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा.
ता.जावली, जि.सातारा

अनुक्रमणिका

अ.नं.	घटक	पान नं.
१	ढग दाटून आले	९
२	मुलगी	११
३	शिक्षण पध्दती कालची, आजची, उद्याची	१२
४	समुद्राचा लाटा	१३
५	आजही स्त्रीजीवन असुरक्षितच	१४
६	माणूस आणि माणूसकी	१४
७	कचरा करु कमी, आरोग्याची हमी	१६
८	हरवलेलं बालपण	१८
९	कहाणी	२०
१०	बायको	२०
१०	वृक्ष संवर्धन काळाजी गरज	२१
११	मोबाईल मोबाईल	२२

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा.

ता.जावली, जि.सातारा

* ढग दाटून आले *

तिला भेटावसं तर खूप वाटत होतं. आयुष्यात आलेली पहिली मुलगी म्हणून ते ज्या वयात होतं ते ही होत होतं...

रोज सकाळी सातचं कॉलेज आणि आठ वाजता घरून निघणारी ती त्यामुळे आज अस ठरवली की, तिच्या घराजवळ उभं राहायचं. त्यादिवसात फुलपाखरु ही मराठी मालिका खूप हिट झाली होती आणि तिलाही ती मालिका खूप आवडत होती. त्या मालिकेतील मानसने वैदेहीसाठी लिहिलेली कविता खरच खुप मस्त होती. ती कविता मी एका वहीच्या पानावर लिहून काढली आणि तिला भेट द्यायची ठरवली. छान पॅकिंग करून आता ठरवलं तिला उद्या गिफ्ट द्यायचं, गिफ्ट बरोबरच तिला एक छान पत्र लिहल होतं आणि शेवटी बग माझी आठवण येते का? च्या ओळी....

दुसऱ्या दिवशी छान तयार होऊन सेंट मारून घरून निघालो. त्यात ते म्हणतात ना नकटीच्या लग्नाला सतरा विघ्न तस झालं. कॉलेजसमोरून जाताना मित्रांनी आडवलं, त्यांना खोट-नाटं सांगून आलोच लगेच असे पोलून त्यांना कटवले आणि येऊन तिच्या घराजवळ पोहचलो. हृदय तर खूप धडधड करत होतं पण म्हटलं रोज-रोज तिला पाहून त्रास करून घेण्यापेक्षा एकदाच काय ते निकाल लागलेला बरा. त्यानंतर समोरून नेमकी तिची आई येताना दिसली. आईची नजर माझ्यावर पडण्याअगोदरच मी झाडामागे गेलो. पुढच्याच मिनिटाला ती समोरून येताना दिसली. तीचं येण आणि पाऊस एकच गाठ झाली, तेव्हा माझ्या लक्षात आलं की आपण छत्री आणलीच नाही. तिचा तो हसणारा चेहरा बघून मी सगळंच विसरून गेलो. तिने नजरेनंच खुणावलं.

ये की छत्रीत, नि क्षणाचाही विचार न करता मी तिच्या गुलाबी रंगाच्या छत्रीत गेलो. नि रस्त्यावरून निघालो. दोघे चालत असताना अर्धे अर्धे भिजत. पुढची

काही मिनिटे आमच्या दोघांपैकी कोणी काही बोललं नाही. फक्त पाऊस बोलत होता आणि आमच्या दोघांची मने भिजवत होता.

ती थोडी सावधच होती. स्पर्श होऊ नाही म्हणून याची काळजी घेत होती. पण पावसाला पण बघवत नव्हतं. एवढा जोरात पडत होता की छत्रीत आत येण साहजिक च होतं. तिला आणि मलाही त्यामुळे स्पर्श होणारच आणि नंतर हवा हवासा ही वाटू लागला. तिला माहिती होतं मला मोगऱ्याचा सुगंध खुप आवडतो म्हणून तिने मोगऱ्याचा गजरा घातला होताच शिवाय मोगऱ्याच अत्तर ही लावलं होतं. पाय चालत असले तरी मन मात्र स्थिर होत.

मेढा सारख्या ठिकाणी दुतर्फा झाडे असलेला आणि पूर्णपणे निर्मनुष्य असलेला रस्ता मी पहिल्यांदाच बघितला. मी त्या रस्त्याने खुप वेळा गेलो होतो. पण त्याची सुंदरता कधीच दिसली नव्हती. रोडवरून वाहणार पाणी पायांना गुदगुल्या करत होत. आणि इकडे स्पर्शाने मनाला गुदगुल्या होत होत्या. अचानक जोरात वीज कडाडली आणि तिने माझा हात घट्ट पकडला. तिने विचारलं, कुठे जाऊया, मी म्हणलं तु नेशील तिथे, तिच्या डोळ्यात त्यादिवशी रोजच्या पेक्षा मला वेगळंच दिसत होतं. मी म्हणलं मला या भागात जास्त काही माहिती नाही. त्यावर ती म्हणाली चल मग मी नेते. चालशील ना भरपूर, तिने गालात हसत प्रश्न केला. मी म्हटलं हो.

मनात रिमझिम धून वाजत होती आणि ते अचानक ओठांवर आलं. ती पटकन म्हणाली, ते रिमझिम गाणं किती मस्त आहे ना रे, मी परवा मैत्रिणीच्या मोबाईल वर ऐकलं. मी ते गाणं गाऊ लागलो. एकच कडव येत होतं...

छान गातोस रे, माझ्या पहिल्या गाण्याची तारीफ

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

करणारी पहिली आणि शेवटची तीच होती.

गाणं जरी रिमझिम असलं तरी पाऊस मात्र भरपूर होता. तिने अचानक छत्री बाजूला केली.

ये तुला भिजायला आवडते, मा नाही म्हलो.

मात्र मला आवडते ते म्हणल्यावर तुलाही आवडेल आतापासून अस बोलून तिने छत्री बंद केली. पण त्यामुळे स्पर्श दुरावला पण क्षणभर..... लगेच तिने माझा हात हातात घेतला आणि म्हणाली तुला एक गोष्ट बोलायची होती ?

मी म्हणालो, बोल...

ती म्हणाली, मला तु आवडतोस खुप,

मला ही तु आवडतेस म्हणून तर आपण असे एकत्र भिजत चालोय, नाही का ?

हो, पण मला अजुन एक बोलायच होत...

ती अस म्हणताच मी म्हणालो, नंतर सांग बग तो चहावाला,

बहुतेक तिने आणलेलं अवसान चहामुळे विरघळून गेलं वाफाळणारा चहा आणि त्यात पडणारे पावसाच्या पाण्याचे थेंब मी हात सोडवत म्हणालो, चहा थंड होईल, पाणी पडेल तर चल तिथे शेड खाली जाऊया.

मुकाट्याने चालत माझ्या मागे आली. पावसाने दोघांना भिजवलं होतं. चहा पिताना दोघे एकमेकांकडे बघत होतो. चहा संपवून आम्ही दोघे पुढे निघालो, दोघांच्या मनावर आवर घालण्याचा प्रयत्न केल्याप्रमाणे...

मी हात पकडू पुन्हा ? हा तिचा खट्याळ प्रश्न मी काही न बोलत हात पुढे केला. बोटांमध्ये बोटे गुंतवून तिने तो घट्ट धरला. पुढे एक मोठे धरण होतं. वाऱ्यामुळे लाटा जोर जोरात आणि मोठ्या येत होत्या. समोर खूप पाऊस दिसत होता. तिथेच एक बाकडे होते. हात न सोडता मला ती खेचत घेऊन गेली.

मी तिला म्हणालो, तुला काहीतरी बोलायचं होत ना.

त्यावर ती म्हणाली, मला कळतयं रे तुझ्या

मनातलं. थोडावेळ शांत राहून ती म्हणाली काय आणलं आहेस माझ्यासाठी...

मी बॅग मधून गिफ्ट बाहेर काढलं आणि त्यासोबत एक क्याटबरी सुद्धा.

ये सांग ना तुला आणखी काय पाहिजे ? मी तिला विचारले. त्यावर ती तुझ्या लग्नाला मला बोलवशील ना, ह्या प्रश्नाने मी थोडा हडबडूनच गेलो...

त्यापुढे ती जो काही बोलली ते बोल मला आजही आठवतात.

मन सावरलं, भावना उचांबळून आल्या. पाऊस पुन्हा रिमझिम सुरु झाला होता. तिच्या डोळ्यातून मी तुला फसवत नव्हते रे.... मला खरोखर तु खुप आवडतोस पण आता मी पुन्हा मागे नाही फिरू शकत. हेच सांगण्यासाठी मी तुला इकडे घेऊन आले आहे. हे घे पत्र यात मी सर्व काही लिहिलयं.....

मी माझं पत्र तिथेच फाडून टाकल. तिचा चेहरा मलूल झाला होता. ढग दाटून येत होते.

पाऊस सुरु व्हायच्या अगोदर आम्ही दोघेही तिथून निघालो. ती तिच्या मार्गाने आणि मी माझ्या मार्गाने.....

एक प्रेयसी म्हणून तिला आजपर्यंत समजू शकलो नाही. ते आज एक मैत्रिण म्हणून समजले.

अक्षय चव्हाण
बी.ए.भाग १

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा.

ता.जावली, जि.सातारा

* मुलगी *

दुसरीही मुलगीच? निराश स्वरात संकेतच्या आईने त्याच्या जवळच आपल दुःख व्यक्त केलं. संकेतच्या पत्नीची म्हणजेच आर्वीची आच नुकतीच प्रसुती झाली होती. दुसरीही मुलगीच झाली. आर्वीच्या सासुबाईंना यावेळी वंशाचा दिवा पाहिजे होता. पण देवाने वंशाला उज्वल करणारी पणती पाठवली होती. आर्वी आणि संकेत खूप खुष होते. पण सासुबाई दुःखी आहेत हे आर्वी जाणून होती. त्यांची २ वर्षांची पुर्वीसुध्दा खेळायला लहान बाळ आलं म्हणून खुश होती. तिथेच ठेवलेल्या पाळण्यात कुतुहलाने बघत आवाज न करता तिच्या लहान बहिणीकडे बसली होती.

घरात मात्र संकेतच्या आईचं दुःख उफाळून आलं होतं. तेवढ्यात संकेतची लहान बहिण स्वप्ना घरी आली. आई पटापट आवर, आपण हॉस्पिटलमध्ये जाऊन आर्वी आणि बाळाला भेटून येऊ असं म्हणाली. पण आईने नकार दिला. तूच जाऊन भेट, मला त्या मुलीचा चेहराही बघायचा नाहीये. असं आई तिला बोलली. वंशच संपवला या आर्वीने. आधीच एक होती. त्यात आणखी एक भर. अशी बडबड आईची सुरु होती. स्वप्नाचे विचार मात्र वेगळे होते. तिने आईला समजावून सांगण्याचा प्रयत्न केला पण तरीही आई ऐकत नव्हती. शेवटी स्वप्ना आईला बोलली, आई आर्वीच्या पोटी कदाचित तुझीच आई आमची आजी जन्माला आली असेल. तीच स्वागत तु करणार नाहीस का? हे ऐकून मात्र आईचे डोळे पाणावले. तिल्या जुन्या गोष्टी आठवल्या. कस आईने तिला मुलगी म्हणून विरोध करणाऱ्यांपासून जपलं होतं. घरच्यांच्या गर्भपात करून मुलगी पाडण्याला विरोध करून तिला जन्माला घातले होते. वेळोवेळी घरच्यांची अपमानास्पद वागणूक सहन करूनही तिला फुलासारखं जपलं होत. घरच्यांच्या विरोधात जाऊन शिकवलं होतं. मुलगा झाला म्हणून तिला मिळणाऱ्या ही वागणूकीपासून

स्वतः कष्टात राहूनही तिला उच्चशिक्षित घर पाहून तीच लग्न लावलं होत. परंतू दुर्दैवाने तिथेही त्या मुलीला त्याच जुन्या विचारांची माणसे भेटल्याने पश्चातापाच्या आगीत होरपळून त्या माऊलीने प्राण सोडले होते. आणि शेवटच्या क्षणी जिथं जायची इच्छा असतानाही आईच्या अंत्यदर्शनासाठी त्या मुलीला कोणीच जाऊ दिलं न्हवतं. याची सल कायम त्यांच्या मनात होती. पण जसा काळ बदलत गेला दिवस सरत गेले तसेच ती सल एक दुखरी नस होऊन त्यांच्या मनाच्या कोपऱ्यात जाऊन बसली आणि इतरांसारखाच त्यांचा स्वभाव ही बदलून मुलगी नको या विचारांचा झाला. पण स्वप्ना ने मात्र आज त्यावरील खपली काढून वास्तव दाखवलं होत आई ना. त्यांच्या डोळ्यासमोरून भूतकाळ सरसर सरकत गेला. त्यांना त्यांची चूक लक्षात आली होती. दोघीही सर्व आवरून हॉस्पिटल ला आनंदाने निघाल्या.

हॉस्पिटल ला पोहोचल्यावर त्यांनी पूर्वीला मायेने जवळ घेतले. नवीन बाळाचा शांत झोपलेला चेहरा पाहून समाधानी झाल्या. आर्वी च्या डोक्यावरून प्रेमाने हात फिरवून तिच्या तबबेतीची विचारपूस केली. आणि तिला थॅक्यू असे म्हणाल्या. सर्व जण आईच्या मधला हा बदल पाहून खूप आनंदी झाले. आईनी बाळाचे नाव वल्लरी ठेवायचे असे सांगितले. आर्वी आणि संकेत ने स्वप्ना ला डोळ्यांनीच विचारले, हे कसे काय? तर ती डोळ्यांनीच म्हटली, घरी गेले की सांगते. हा क्षण कायमस्वरूपी लक्षात रहावा म्हणून संकेतने सगळ्यांच्या नकळत कॅमेऱ्यात कैद केला आणि खाली कॅप्शन लिहिले.....

HAPPY ENDING & WELCOME TO THIS
BEAUTIFUL WORLD VALLRI

प्रज्ञा चिटणीस
बी.ए. भाग ३

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

* शिक्षण पध्दती कालची, आजची आणि उद्याची *

शिक्षा ही सबका करे कल्याण

शिक्षा ही सारे जग को उध्दारे

शिक्षण म्हणजे काय ? जी आई आपल्या मुलाला घरात शिकवते. पहिल्यांदा श्री गणेशा पाटीवर लिहिताना मुलं गडबडतं, थोडसं अडखळतं परंतु आई पुन्हा पुन्हा त्याला लिहिण्यास भाग पाडते. मुलगा जरा मोठा झाला की आई त्यास शाळेत घालते. मग तो इतर मुलांच्या बरोबर शिकतो व त्यास शिकवणारे त्याचे गुरु शाळेत नेमलेले असतात.

तसे पाहता ही परंपरा फार पुर्वीपासून चालत आलेली आहे. अगदी वैदिक काळापासून त्यावेळी ब्राम्हण, क्षत्रिय, वैश्य, शुद्र असे सर्वजण शिक्षा घेत असत. वैदिक काळात गुरुकुल परंपरा असे. मुलगा थोडासा कळता झाला की आई-वडिल मग तो राजाचा पुत्र असो किंवा एखाद्या ब्राम्हण कुळातला त्यास गुरुकडे रवाना केले जात असे. मग त्या गुरुकुलामध्ये प्रत्येक विद्यार्थ्यास स्वावलंबनासह त्यांनी जीवन कसे जगावे याचे धडे दिले जात असत. मग त्यामध्ये त्यांना अगदी रानात जाऊन लाकडं व अन्न गोळा करण्यापासूनचे धडे दिले जात असत. मग त्यांच्या शिष्यांना गुरुची प्रत्येक आज्ञा पाळत असताना गुरुंना आदरास्थानी ठेवलेले असे. मग तेथे त्या गुरुस सर्व शिष्य समान असत.

त्यांना स्वावलंबनासह धर्म, शास्त्र, पाठ्य, पुराणशास्त्र चालवणे, कुस्ती, मल्लखांब इ. विषयात ते गुरु शिष्यांना पारंगत करत असत. ते करत असताना आपला शिष्य किती निपुण झाला याची देखील परिक्षा घेतली जात असे. त्या गुरुकुलामध्ये आलेला शिष्य जोपर्यंत त्या त्या विषयात निपुण होत नाही तोपर्यंत तो त्या गुरुकुलामध्ये राहत असे. अशावेळी तेथे एक नियम असे की, आई-वडिलांनी न भेटणे व त्या शिष्यास त्याची शिक्षणाची वयोमर्यादा संपून कर्तव्याची वर्यामर्यादा

झाल्यावरच त्यास घरी व त्याच्या राज्यात पाठवले जाई.

या शिक्षण पध्दती राम, कृष्ण यांच्या काळात होत्या. नंतर शिवाजी महाराज व इतर राजांच्या काळात शिक्षण पध्दती थोडी बदलली. मुघलांची वतनदारी राज्यावर आली. प्रत्येक भाग कोणाच्या ना कोणाच्या तरी वाट्यास वतनदारीत आला. अशा वेळी शत्रूचा कधी हल्ला होईल हे सांगता येत नव्हते. आण्णबाणीचा काळ होता म्हणून राजाच्या पुत्रास स्वतःच्या घरी गुरुंची सोय केलेली असे. मग ते गुरु त्या शिष्यास राजनिती, कुटनिती सोबत शास्त्राचे देखिल ज्ञान देत असत. ते सोबत असल्याने त्या शिष्यास एक संरक्षण कवच मिळत असे. कारण योग्य वेळी योग्य तो निर्णय गुरुच्या मार्गदर्शनाखाली घेतला जात असे. उदा. शिवाजीस दादोजी कोंडदेव हे गुरु होते.

आज आपण पाहतो की वाढती लोकसंख्या प्रगत माणूस त्यास आता वेळ कमी पडू लागला आहे. म्हणून त्यास आता शिक्षण संस्था निर्माण केल्या आहेत. माणूस आग नियमित वेळात शाळा महाविद्यालयास नियम व मर्यादित वेळ दिलेला आहे. तसेच प्रत्येक विषयास एक शिक्षक नेमून दिलेला आपणास आढळतो. तसेच विद्यार्थी इतर विषयांत किंवा इतर कलेत पारंगत व्हावा यासाठी देखील शाळा महाविद्यालये नेहमी कार्यक्रम राबवत असतात. जेणे करून विद्यार्थी हा सर्वप्रथम संपन्न व्हावा हा त्यामागील हेतू असतो. त्याने समाजात कसे जगावे त्याचे नियम देखील महाविद्यालयात दिले जातात. तो माणूस म्हणून कसा घडेल याकडे लक्ष दिले जाते. महाविद्यालयात विविध कार्यक्रम राबवून त्यास उत्तेजन दिले जाते.

तसे पाहता पाहता आली पहिली ते आठवीपर्यंत पासाची योजना आपल्या शिक्षणपध्दतीमध्ये राबवलेली आपणास दिसते. मुलांना मोफत पुस्तकं, तसेच शाळेत

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

अन्नपुरवठा दिलेला आपणास पहावयास मिळेल. आता इंटरनेट, कॉम्प्युटर, अॅकस या पध्दती देखील शाळेत राबवलेल्या आपणास पहावयास मिळतात. यामुळे विद्यार्थी परिपूर्ण होईल. इंटरनेट द्वारे सर्व माहिती आपणास मिळते. आपण आपले काम क्षणभरात नेटवर करू शकतो. ही माध्यमे आता शाळेत राबविली जाऊन विद्यार्थ्यांच्या गुणवत्तेत बौद्धिक क्षमतेत भर घातली जात असे.

आज आपले जग हे यांत्रिक उपकरणांशक्ष निगडित झालेले असून प्रगतीच्या वाटेवर आहे. कदाचित उद्या या संस्था फक्त परीक्षा फॉर्म भरण्यापुरतेच मर्यादित राहतील. अशी भिती वाटत आहे. कारण आता प्रत्येक जण घरी बसल्या इंटरनेटवर माहिती घेत असे. मग उद्या तर विद्यार्थी घरी बसल्या परीक्षा होईल. नेटच्या माध्यमामुळे उद्यातर शिक्षक महाविद्यालयात असतील की नाही याची शंका आहे.

पण खरं सांगू शिक्षकांशिवाय शिक्षण हे व्यर्थ आहे. कारण विद्यार्थी हा शिक्षकांच्या जीवनातून त्यांच्या अनुभवातून घडत असतो. शिक्षक असेल तरच विद्यार्थी एक आदर्श विद्यार्थी घडून एक आदर्श समाज घडवू शकतो.

बांदल पुजा
बी.ए. भाग ३

जयवंत

* समुद्राच्या लाटा *

समुद्राच्या लाटा

समुद्राच्या लाटा.....

नकळत बरच काही सांगून जातात

ऊन-वारा पाऊस सहन करत त्या

किनाऱ्याला आदळत असतात

पोटात सुखः आणि दुःख घेऊन

आपलं काम करत राहतात

त्या नसतात कोणत्याही नात्यात गुंतलेल्या

तरीसुद्धा त्या स्वतःशीच झगडत असतात का ?

त्यांनाही भावना असतात

त्यांनाही वाटत असेल व्यक्त कराव्या भावना

कोणाबरोबर तरी म्हणून

लाटेची भिंत होऊन

सांगत असतात पोटातील दुःख यातना सर्वाना

न सांगूनही सांगून जाणाऱ्या या लाटा

बरंच काही शिकवत असतात मानवाला

मोठं संकट पोटात कस सावरावं हे

जणू सांगत असतात आपल्याला

आणि शिकवत असतात

अनेक संकटांना निर्विघ्नपणे तोंड द्यायला

त्या शिकवत असतात

आयुष्यात सतत चालत राहायला

अगदी तोपर्यंत जोपर्यंत आपलं ध्येय

आपल्याला मिळत नाही

मी म्हणेन त्या केवळ समुद्राच्या लाटा नसतात तर

आपल्याला जीवन जगण्याचा मार्ग

दाखवणाऱ्या मार्गदर्शक असतात या लाटा

धनावडे अनिकेत

बी.ए. भाग ३

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा.

ता.जावली, जि.सातारा

* आजही स्त्रीजीवन असुरक्षितच *

आजही आपलं म्हणजे स्त्रीचं जीवन सुरक्षित आहे का? असा प्रश्न फक्त मलाच नाही तर या जगातील प्रत्येक स्त्रीला पडत असावा. कोणतंही वृत्तपत्र उघडा, ज्यात स्त्रीयांना पळवून नेल्याच्या, त्यांनी छेड काढल्याच्या, त्यांना वॉर्ड मार्गाला लावण्याच्या, लम्नानंतर आवडली नाही म्हणून टाकून दिल्याच्या, घटस्पोटाच्या किंवा जाळून टाकण्याच्या बातम्या असतातच. निदान मंगळसुत्र हिसकावून नेल्याची बातमी तरी १०० टक्के असणारचं. असं का? याचा विचार केला का कधी?

जग आज एकविसाव्या शतकाच्या उंबरठ्यावर उभं आहे. विज्ञानाने प्रचंड झेप घेतली आहे. सर्व प्रकारच्या सुविधा आम्हाला प्राप्त आहेत. हजारो मैल दूर असणाऱ्या व्यक्तीशी आम्ही बोलू शकतो आणि हजारो मैल दूर असणाऱ्या व्यक्ती दूरदर्शनवर बघू शकतो. इतके तंत्रज्ञान विकसित झालेल्या आजच्या आधुनिक काळात स्त्रीजीवन मात्र असुरक्षितच आहे. स्त्रीयांच्या बाबतीत अजुन जुनाच दृष्टीकोन ठेवला जातो हे आश्चर्य नाही का?

वास्तविक पाहता स्त्री आज सर्वच क्षेत्रात काम करते. आजची स्त्री ही वैमानिक म्हणून काम करते, अंतराळात सुध्दा ती जाऊन आली, समुद्र पोहून पार करून शकते, पंतप्रधान - राष्ट्रपती होऊ शकते, लेखिका, शिक्षिका, डॉक्टर, इंजिनिअर, कलेक्टर या क्षेत्रात ती यशस्वी संचार करीत आहे. या देशाची संस्कृती आणि परंपरा स्त्रीयांनीच सांभाळली आहे. ती पणतीसारखी तेवत राहते म्हणून घर उभं राहतं. तरीही अबला, बंदिनी असे शब्द तिच्या संदर्भात वापरले जातात. अशा नाजूक प्रकृतीच्या स्त्रीला बलवान पुरुषाची गरज आहे असं भासवलं जातं. घरातील कष्ट स्त्रीइतके कोणीही करत नाही. त्याचे मोल होत नाही. नोकरीतही स्त्री प्रामाणिक असते. याशिवाय प्रसूती वेदना सहन

करून विश्व निर्माण करण्याची जबाबदारी ती पार पाडत असते त्याचे सामर्थ्य फक्त स्त्रीतच आहे. त्याची तुलना कशाशीच होणार नाही. तरीही ती पुरुषाची गुलाम असते स्त्री-पुरुष समानतेचा कायदा झाला तरी.

स्त्रियांच्या गुलामगिरीचा इतिहास पहावयाचा झाल्यास फार मागे मनुच्या काळात जावे लागेल. त्यानं मनुस्मृती ग्रंथात लिहिलयं - त स्त्री स्वातंत्र्यमर्हति म्हणजेच स्त्रीला स्वतंत्र्य देण्याच्या योग्यतेची ती नाही. लहानपणी ती वडिलांवर, मोठेपणी नवऱ्यावर आणि वृद्ध झाल्यावर मुलांवर अवलंबून असते. वा ! काय छान न्याय आहे हा.

पुराणकाळात सीतेला पतीसोबत वनवास भोगावा लागला. तिला रावणाने पळवून नेले. परटाच्या सांगण्यावरून रामाने तिचा स्वीकार केला नाही. पुन्हा तिच्या नशीबी आलेले अग्निदिव्य. पांडवांनी द्रौपदीस पणास लावले. नल दमयंतीला ती झोपेत असताना अरण्यात सोडून गेला. शकुंतलेला परित्यक्ता म्हणून जीवन जगावे लागले हे झालं पुराणातले. याच सारखं ब्राझीलमध्ये नऊ लाख मुली लग्नापूर्वीच माता. त्याही दहा वर्षांच्या आतील(लोकसत्ता २६ डिसेंबर १९९८) पुराणातले राक्षस यापेक्षा बरे. हे काय पुरुषांच्या निरोगी वृत्तीचं दर्शन आहे?

वास्तविक स्त्रीजवळ सृजनशीलता आहे. नवनिर्मितीची क्षमता आहे. मातृत्व तिचे बळ आहे. एक स्त्रीच पुरुषाला जन्म देते. मग ती असुरक्षित का? अबला का? घरात बंदिस्त का?

मुलगा रात्रभर गणपती बघत हिंडू शकतो. नऊ ते बाराच्या सिनेमाला जाऊ शकतो. पण मुलगी कॉलेजवरून अर्धातास जरी उशीरा आली तरी समाज तिच्याकडे चुकीच्या नजरेने बघतो. का तर स्त्री आहे म्हणून. पुरुषांचा स्त्रीकडे बघण्याचा दृष्टीकोन कधी

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

बदलणार आहे? थांब उदयाचे माऊली, तीर्थ पायाचे घेई तो, असे मर्ढेकरांसारखे सर्वजण कधी म्हणणार आहेत? यावर उपाय म्हणजे सर्वांगीण शिक्षण, स्वसंरक्षणासाठी तिने कराटे शिकावेत. ठकाशी असावे महाठक, असेच तिने वागावे. प्रसंगी पायातील चप्पल हातात घ्यावी. यासाठी आता सरकारने कायदे ही स्त्रीच्या बाजूने आता वळवण्यात आले आहेत. पर्समध्ये स्वतःच्या घराचा पत्ता व फोन नंबर ठेवावा. जवळच्या पोलीस स्टेशनचा नंबरही असू द्यावा. जाहिरातींमध्ये स्त्रीयांचा जो वारेमाप वापर होतो तो कमी झाला पाहिजे. सिनेमातील हिंसक दृश्ये बंद झाली पाहिजेत. या सर्वापेक्षा समाजाचा व विशेषतः पुरुषांचा स्त्रीकडे बघण्याचा दृष्टीकोन बदलला पाहिजे. तरच स्त्री सुरक्षित होऊ शकेल. नाहीतर हा विषय असाच मागील पानावरून पुढे चालू राहिल.

हिरवे दिव्या
बी.ए. भाग ३

* माणूस आणि माणूसकी *

माणसाने मनाने जगावे, चांगल्या मनाने ते प्रत्येकाचे वेगळे असेत मन पण त्यात असावा माणूसकीच्या प्रेमाचा प्रेमळ व्रण छानशा काळजात प्रेम ठेवावे, सदैव घरटे करून माणसाच्या हृदयात स्थान मिळवावे

माणूसकी हा शब्द आपल्या जवळचा, आपल्या ओळखीचा. आपल्या रोजच्या बोलीभाषेत सहजरित्या वापरला जाणारा हा शब्द. माणूसकी म्हणजे नेमक काय? तर माणूसकी म्हणजे जाणीव, माणूसकी म्हणजे समोरच्याचा आदर.

पुर्वीच्या काळी कुठतरी पहायला मिळायची माणूसकी पण आताच्या युगात मुलगाच आई-वडिलांना विसरलाय तर इतर ठिकाणी कुठ पहायला मिळेल माणूसकी. खरच पहायला मिळते का धावपळीच्या अशा या जीवनात माणूसकी. अगदी एकांतात बसून बारकाईने त्यावर नजर टाकली म्हणजे माणूसकीतला माणूस किंवा माणसातील माणूसकी शिल्लक राहिली आहे की नाही हे लक्षात येते. या जगात कोणीही आपला मित्र नाही किंवा कोणीही आपला शत्रू म्हणून जन्माला येत नाही. मनुष्याचे मोठेपण हे त्याच्या वयार, पैशावर किंवा सौंदर्यावर ठरत नाही तर ते त्याच्या विचारावर किंवा कर्तृत्वावर अवलंबलेले असते. आपल्या विचारातून आपल व्यक्तीमत्त्व सादर होत असत. त्याकडे आपल लक्ष नसल तरी समाजाच असतं. आपले विचार त्यांना समजले की आपण समजलो म्हणून चांगले विचार करा आणि चांगल व्यक्तीमत्त्व घडवा.

कदम ऋतुजा
बी.ए. भाग ३

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

* कचरा करु कमी, आरोग्याची हमी *

कवी विं. दा. करंदीकर म्हणतात की (घेता या कवितेमध्ये)

देणान्याने देत जावे, घेणान्याने घेत जावे ।

घेणान्याने घेता घेता, देणान्याचे हात घ्यावेत ॥

म्हणजेच त्या दातारूपी हातांचा गुण घ्यावा असे सांगुन ते शेवटी या कवितेत म्हणतात

भरलेल्याश्या भिमकडून, तुकोबाची माळ घ्यावी ।

त्यांच्या मते जिवन म्हणजे भरलेली नदी असून तिच्यामध्ये तुकोबाचे माळेच्या मणी सर्वत्र शिंपल्यासारखे विखुरलेले आहेत. ते गोळा करुन ज्यानं त्यानं माळ गुंफायला हवी.

याचाच अर्थ जगात जे जे सर्वोच्च आहे त्याचा स्विकार करुन आपल्या मनात असलेल्या विकृती बाहेर घालवायला हव्यात. तरच आपले जीवन सुखी होईल आणि आपल्या अवती भोवती असलेल्या अस्वच्छतेच्या ज्या ज्या विकृती आहेत. त्या दूर लोटल्यावर आपल आरोग्य देखील सुखी होईल म्हणूनच

कचरा करु कमी, तरच मिळेल आरोग्याची हमी ॥

लहान असताना साने गुरुजी अंधोळ करुन बाहेर येतात व आपल्या आईला म्हणतात, अग आई तुझा पदर खाली टाक ना मग माझे पाय खराब होणार नाहीत. तेव्हा त्याची आई म्हणते बाळा शामा तू तुझे पाय स्वच्छ ठेवण्यापेक्षा तुझे मन कसे सुंदर राहिल याचा विचार कर. तर २१ वर्षाचा तरुण ज्याने डॉक्टरके केले पण डॉक्टरकी न करता त्यांनी गावे स्वच्छ करण्याचा विचार केला व प्रत्येक गावात जावून ती पंधरा पंधरा दिवसात तिथल्या लोकांची घाण काढू लागला. परंतू एक दिवस त्यांना हातपायाचीही बोटे नसलेला वृद्ध भेटला. त्याचवेळी विचार केला की धडधाकट लोकांची सेवा करण्यापेक्षा अशांची सेवा करण्याचा निर्णय घेवून आनंदवन उभारलेले बाबा आमटे.

संत गाडगेबाबा १३ वर्षांचे असल्यापासून गाव मंदिर स्वच्छ करायचे व सायंकाळी किर्तनाच्या माध्यमातून लोकांची मने साफ करायचे काम त्यांनी केले.

भगतसिंग यांना फाशीच्या आधी त्यांची शेवटची इच्छा काय? तर ते म्हणतात मला त्या भंग्याच्या डब्यातल जेवण करायच आहे. म्हणजेच काय खरंच जर तुम्हाला हे जग समृद्ध करायचे असेल तर सगळ्यात आधी स्वच्छ झाले पाहिजे ते म्हणजे स्वतःचे मन. जर मन सुंदर असेल तर गाव आणि देश सुंदर व्हायला किती वेळ लागणार आहे?

आपल्या गावामध्ये नाले असतात ते उघड्या स्वरूपाचे असतात. आपण त्यामध्ये सांडपाणी व खरकट पाणी टाकतो व ती घाण एकाठिकाणी साचल्याने घाणीमुळे डासांची मोठ्या प्रमाणात निर्मिती होते व याच डासांमुळे आपणांस कॉलरा, हिवताप, मलेरिया, डेंगु यांसारख्या भयानक आजारांना सामोरे जावे लागते. म्हणूनच असे नाले गटारीबंद स्वरूपाचे बनवून ते वेळच्या वेळी साफ करायला हवेत तरच डासांपासून संरक्षण व मानवाच्या सुरक्षिततेची हमी मिळेल.

स्वच्छतेची सुरुवात होते ती स्वतःच्या घरापासूनच. पण खेडेगावातील माणसं म्हणजे स्वतःच घर स्वच्छ करायच अन केर दुसऱ्याच्या दारात फेकायचा. याने कुठं स्वच्छता होते का?

हीच दृष्टी बदलायची आहे. आपल्या घरातील कचऱ्याचे दोन गटात विभाजन केले पाहिजे. १) ओला कचरा, २) सुका कचरा याचे एकत्रिकरण न करता त्याचे विभाजन करणे अत्यंत आवश्यक आहे. ओल्या कचऱ्यामध्ये शेण, राख, आजुबाजुचा पालापाचोळा यापासून उत्तम व शेतीस उपयुक्त असे शेणखत आपण तयार करु शकतो. त्याचबरोबर सुक्या कचऱ्यापासून म्हणजेच प्लॅस्टीक कागद इ. पासून विजनिर्मिती तर

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

कलकत्यामध्ये प्लॅस्टीकचे रस्ते तयार केले जातात. ते रस्ते अत्यंत मजबूत व टिकावू स्वरूपाचे असतात. अशा प्रकारे कचऱ्याचे विघटन केल्यास कचरा होईल कमी आणि मिळेल तुम्हाला आरोग्याची हमी.

गावामध्ये ओढ्यावर बायका कपडे, गायी, म्हैशी धुण्यासाठी तर मुले पोहण्यासाठी जातात व नदीचे पाणी अगदी दुषित करून टाकतात. यावर प्रक्रिया करून आपण हेच पाणी पितो यामुळेच आपल्याला अनेक आजारांना सामोरे जावे लागत आहे. अशा वेळी डॉक्टर पाणी उकळून प्यावे असा सल्ला देतात.

एवढेच नव्हे तर सरकार आपल्यासाठी अनेक योजना गावांमध्ये राबवते पण सरकारने राबवून काय उपयोग? मानवाला त्या गोष्टीचा लाभच घेता येत नाही तर काय उपयोग? शासन दरवर्षी शौचालय बांधण्यास काही ठराविक रक्कम देते पण आजही गावामध्ये अशी अनेक कुटुंबे आहेत की ज्यांच्या घरी शौचालय नाही. गेल्या १०-१२ वर्षांपूर्वी एका मोहिमेद्वारे शासनाची गाडी गावामध्ये येवून उघड्यावर जाणाऱ्या व्यक्तिस फुल व पुष्पगुच्छ देऊन त्यांचा सत्कार केला जायचा. त्यावेळी लाजेपोटी अनेकांनी शौचालय बांधले. परंतु त्याचा उपयोग विशिष्ट मर्यादेपुरताच केला. आजही कितीतरी शौचालयास उघड्यावर जावून वातावरण दुर्गंधी करतात व डासांची निर्मिती करतात.

गावामध्ये महिन्यातून किंवा आठवड्यातून ग्रामस्वच्छता अभियान राबवल्यामुळे गावातील केरकचरा नष्ट होईल व त्याचे योग्य प्रकारे व्यवस्थापक होईल व यातूनच कचरा होईल कमी व मिळेल आरोग्याची हमी.

हे गावातील लोकांच पण आपल्या सारख्या सुशिक्षितांच काय? खाऊचे कागद, बिसलरी बॉटल यांचा वापर झाला की तेथेच फेकून द्यायचे हे आपल्या स्वभावातच असते आपण इतरत्र कचरा फेकतो. हाच कचरा जर कचराकुंडीत टाकला तर त्याचे योग्य रितीने विघटन होईल हे माहित असताना देखील आपण तेच

करतो. शेवटी खाण तशी माती.... कितीही केल तरी आपले हात वळतात पण मेंदु मात्र आपल्याला साथ देत नाही. आपणच जर असा कचरा केला तर अब्दुल कलामांनी जे स्वप्न पाहिलेय, देश महासत्ता बनवण्याचं, ते पूर्ण कसं होणार. ते पूर्ण करण्यासाठी आधी आपण आपले विचार बदलले पाहिजेत. तरच त्याचं स्वप्न पूर्ण होईल. शेवटी मी इतकच म्हणेन
छोट्या छोट्या कारणांतून
वेगवेगळ्या गोष्टींतून
नव्याच्या निर्मितीतून
अन् जुन्याच्या दुर्गंधीतून
कचरा आला घरात, मग दारात
अन मग गल्ली गल्लीत
अन मग काय आपल्या जगात कचरा
का आपणच या कचऱ्याच्या जगात वावरतोय
हा प्रश्नच उरला
सुंदरशा घरामधला केर बनला रस्त्यावरील ढेर
कचराकुंड्या तुडुंब भरल्यात व्यवस्थापनाला कुठे वेळ
काढा व्यवस्थापनाला वेळ, जर काढून वेळ
केला कचरा कमी, तरच मिळेल
तुम्हाला आरोग्याची हमी

पार्टे साहिल
बी.ए. भाग ३

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा.

ता.जावली, जि.सातारा

* हरवल्लेलं बालपण *

रक्षाबंधनासाठी शंतनू आपल्या धाकट्या बहिणीच्या घरी पोहोचला. तेव्हा रात्रीचे नऊ वाजून गेले होते. दारावरच्या कडीचा बाहेरून आवाज आला तेव्हा शितलनं दार उघडलं. दादा तू? आश्चर्य वाटलं ता तुला? या वर्षीसुद्धा यायला जमणार नाही असं पत्र तुला मिळालं असेल पण पुन्हा विचार केला, अडचण तर नेहमीच असते यावर्षी रक्षाबंधन चुकवायचं नाही. बरं झालं आलास ते. बहिणीचा खास सण असतो हा. शितल माझ्या येण्याचं दुसरं कारण सुद्धा तसंच महत्वाचं आहे. विसरू नकोस, ते कोणतं? अगं आमच्या लाडक्या भाजीनं- अंजलीनं गाण्याच्या आणि चित्रकलेच्या स्पर्धेत पहिला नंबर पटकावला ना ! तिच्या आवडीची छानशी भेट नको का द्यायला? आई बाबा डिक आहेत ना? हो. पण अंजली दिसत नाही कुठं? असे, जेवण झाल्यावर अभ्यासाला बसवलंय तिला. शाळेचा, क्लासचा, गृहपाठ शिवया आता पुढच्या आठवड्यात चाचणी आहे. शाळेची ताई तू जेवणाची तयारी कर तोपर्यंत अंजुशी जरा गप्पा करून येतो. नको जेवण होता होता आपण इथचं बोलत बसूया. अभ्यासाच्या वेळी आम्ही तिच्या खोलीत पायसुद्धा ठेवत नाही.

काहीशा नाराजीनचं शंतनू मागं फिरला. अजूचे बाबा आले नाहीत अजून? फिरतीवर गेलेत दोन दिवसांसाठी. थोड्या वेळाने दोघे जेवायला बसले. बोलता बोलता सहनच बालपणीच्या गोष्टी निघाल्या. किती खोडकर होतो आपण लहानपणी ! शितल म्हणाली तू तर मुलखाची हट्टी होतीस आठवतयं का? आणि तू रे काय कमी हट्टवादी होतास? एखादी गोष्ट हवी म्हणजे हवीच. गप्पा चांगल्या रंगल्या. नागपंचमीच्या दिवसात अंगणातल्या झूल्यावर उंचच उंच झोके घेणं, पंताच्या विहीरीवर तासनं तास डुंबण, लपंडावाच्या निमित्ताने शेजारच्या मुलाबरोबर धांगडधिंंगा घालून सगळ्याची

बोलणी आणि मारसुद्धा खाण, खेळताना साध्या साध्या गोष्टीवरून हमरीतुमरीवर येणे, दगडांवर पाडलेल्या कैऱ्या आणि चिंचाच्या वाटणीवरून भांडणे, रात्रीच्या जेवणानंतर आजोबांच्याकडून गोष्टी ऐकणं नाहीतर गाण्यांच्या भेंड्या लावणं अशा कितीतरी आठवणी! रात्रीचा कधी एक वाजला हे लक्षात सुद्धा आल नाही. खूप मजा आली दादा, समाधान वाटलं तो आनंद आता मिळणं कठीण शितल म्हणाली. दोन तीन दिवसांची सवड काढून आलेय उदया बोलू आणखी.

सकाळी चहा घेतानाही अंजली कुठे दिसली नाही. शंतनूने विचारलं, अंजली उठली नाही अजून? ते का? सगळं पटापट आवरून ती सहाच्या क्लासला गेलीसुद्धा. तिसरीतली जेमतेम आठ वर्षांची पोर! इतका अभ्यास? काय बोलावं तेच शंतनूला कळेनासं झालं. शितल, पाचवी सहावीत असताना इतका अभ्यास केला होता कधी ?

दादा, त्यावेळी गोष्ट वेगळी होती. आता स्पर्धेचे युग आहे बाबा ! वर्गातल्या सगळ्या मुलांपेक्षा तिचं पुढचं असायला नको का? बहिण भाऊ बोलत असतानाच अंजली क्लास वरून आली. आल्या आल्या पाठीवरचं ओझं जणू फेकूनचं दिलं. कंटाळून गेली होती. बिचारी रात्री पुरेशी झोप न झाल्याने जांभया देत होती. हं, हे घे दूध, बिस्किट देऊ का? शितलच्या बोलण्याकडं दुर्लक्ष करत अंजली मामाजवळ जाऊन बसली. उगाच वेळ नको घालवूंस, निदान दूध तरी दयायलाचं हवं तुला. आठ वाजता स्पर्धा परिक्षेच्या क्लासला जायचंय. इकडं माममाचं बोलण ऐकून अंजली खिदळत होती काय ! अंजू शाळेच्या स्नेहसंमेलनात चित्रकलेत पहिलं पारितोषिक पटकावलस तू, दाखव बधू ते चित्र. मग छानसं गाणंही म्हणून दाखवायचं बरं का? काही नको. चित्रकला, गाणं, खेळ, सही अशा फालतू गोष्टी, वेळ

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

नाही मला म्हणजे. यातलं काही करायचं नाही? हो नाहीच करायचं. या गोष्टींनी काय मेरिट वाढणार आहे थोडंच? गुणवत्ता यादीत यायचं असेल तर अपार कष्टाला पर्याय नाही. अंजलीच्या उज्वल भविष्यासाठी आपण किती दक्ष आहोत हे दाखविण्यासाठी शितलनं अंजलीसाठी तयार केलेलं वेळापत्रकच शंतनूच्या हाती दिलं. तोवर अंजली स्पर्धा परिक्षेच्या क्लासला गेली होती. शंतनून वेळापत्रकावर नजर टाकली. या काटेकोर वेळापत्रकात ना टि.व्ही. पहायला सवड होती ना मैत्रिणी बरोबर खेळायला ना दंगामस्ती करायला व भेंड्या खेळायला वेळ नाही. फक्त पुस्तक वाचायला. मेरिटच्या चरकात तिचं बालपण चिरडलं जात होतं. शंतनूचे डोळे पाणावले. शितलच्या दृष्टीने हे सारं फालतू होतं या सारख्या गोष्टी गुणवत्ता विरोधी आहेत. त्यां वेळापत्रक टेबलावर ठेवलं. शितलशी बोलवसं वाटत....

सुट्टीच्या दिवशी अंजलीसही शंतनू आणि शितल निघाले होते. ते नगरवाचनालयात गेले. पुस्तके खरेदी करण्यासाठी काऊंटरवर नेवून दिली. हे बघ एम.एस. मार्गदर्शिका, म्हणी, वाक्यप्रचार, शास्त्रीय शोधकाचे जनक, ज्ञानकोश हे काय गं आई, नेहमी अभ्यास घेतेस. कंटाळा आलाय. घरी परत आल्यावर अंजलीला परत अभ्यासाला बसायचं होतं. पण शंतनूने तिला मैत्रिणीबरोबर खेळायला सांगितले व शितल बरोबर थोडसं बोलायचं पण होतं. तू ऐक, तुझ्या मेरिटचं अतिरेक खुळ मला बिलकूल पसंत नाही. परिक्षेत मिळवलेले गुण म्हणजेच विद्यार्थ्यांची गुणवत्ता नसते. नंतर परवा जेवणानंतर बालपणीच्या आठवणीत आपण किती रंगून गेलो होतो. रात्री एक वाजला तरी कळलं नाही. त्या गप्पा संपता संपेनात. बालपणीचा काळ सुखाचा याचा प्रत्यय पुन्हा आपण अनुभवला, मिळावेत अस वाटतं.

पण मोठ्यापणी फक्त रात्रीची झोप पूर्ण होण्याआधी उठण्याची सक्ती, ते क्लास, त्या चाचण्या,

त्या स्पेशल शिकवण्या रात्रीचा होमवर्क ! डोळ्यावर झोपेची देखील भिती ! असल्या या आठवणीचा पुन्हा प्रत्यय घ्यावयासा वाटेल तिला? हे रम्य बालपण? शितल अंजलीचं हरवलेलं नव्हे हिरावून घेतलेलं बालपण तिला परत देशील?

खाली मान घालून शितल शंतनूच बोलणे ऐकत होती अंजलीला स्वतः फुलण्याची संधी न देता तिच्या भावी आयुष्याची स्वप्न रंगवण्याच्या नादात तिचं वर्तमानातलं बालपण आपण कुस्करून टाकत असल्याचं भान शितलला येत होतं हे तिचे पाणावलेले डोळे सांगत होते. टेबलावरच ते वेळापत्रक हाती घेऊन तिनं तुकडे तुकडे केले. एवढ्यात खेळ संपवून अंजली घरी आली, आठ वाजले होते. सवयीप्रमाणे ती थेट अभ्यासाच्या खोलीकडे वळणार तोच शितलने तिला कुशीत घेतलं.

चोरगे अनुष्का
बी.कॉम. भाग ३

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा.
ता.जावली, जि.सातारा

साथ तुझी जन्मांतरीची
उमलली फुले आपल्या प्रितीची
सात जन्मसाठी मागितले तुला
आता तरी सांग ना
देशील का तुझा अमूल्य वेळ मला ?
तू खूप दूर आहेस
पण तुझा भास तर आहे
श्वासांना तुझ्या सहवासाची
ओढ तर आहे
तु खूप दूर आहेस
पण मन तर इथंच आहे
मनातल्या कल्पनांना
तुझ्या स्पर्शाची झालर तर आहे

प्रज्ञा चिटणीस
बी.ए. भाग ३

* बायको *

तुझ्या कुंकवाशी माझ नात
जन्मोजन्मी असावं मंगळसुत्र गळ्यात
घालताना
तु डोळ्यात पाहून हसावं
कितीही संकटे आली तरी,
तुझा हात माझ्या हाती असावा
आणि मृत्यूलाही जवळ करताना
माझा देह तुझ्या मिठीत असावा.

अक्षय चव्हाण
बी.ए. भाग २

* कहाणी *

मैत्रीच्या पलीकडे प्रेमाच्या अलीकडे
प्रीत जमली तुझी नी माझी
श्वासाची सवय झाली
जोडी जमली विचारांची
करमेना एकमेकांशिवाय
क्षणाचाही दुरावा नको
चल जाऊ दोघेजण
स्वप्नांच्या पलीकडे वसू
अशा दुनियेत जिथं फक्त तू न मी
आणि जोडीला प्रेमाची सारणी
तु आहेस म्हणून
मला आवडत रडायला
डोळे तू पुसणार म्हणून
आवडत मला मध्येच
कुठंतरी पडायला
तू सावरणार माहितीय मला
मला आवडत तुला असा त्रास दयायला
तु आहेस ना सहन करायला
तू आहेत ना सोबत माझ्या
तुझ्या माझ्या प्रेमाची ही
कहाणी पुढे न्यायला

प्रज्ञा चिटणीस
बी.ए. भाग ३

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

* वृक्ष संवर्धन काळाची गरज *

वृक्ष आणि माणूस यांचा संबंध फार जुना आहे. एक काळ असा होता तेव्हा मनुष्य जंगलात राहायचा. झाडांवर आपले घर करीत होता. कंद-मुळे व फळे त्याचे खादय होते. पूर्वीच्या काळामध्ये भारतातील ऋषि-मुनि साधु आणि तपस्वी जंगलात राहायचे. अशा प्रकारे भारतीय संस्कृतिचा जन्म जंगलामध्ये झाला आणि खुप वर्षे वृक्ष आपले संरक्षक आणि विश्वसनीय मित्र झाले.

आजच्या काळात झाडे कमी झाली आहेत. याचे कारण माणसांनी स्वतःच्या स्वार्थासाठी आणि गरजेसाठी वृक्षतोड केली आहे. माणसे वणवे लावतात. पूर्ण डोंगरच्या डोंगर जळून जातात. हिरवे गार डोंगर काळे पडतात. वणवे लावल्यामुळे छोटे-मोठे जीव मरून जातात. काही प्राण्यांचे निवारे जळतात. त्यांना राहण्यासाठी आणि खाण्यासाठी काही नसल्यामुळे ते बिचारे जीव मरून पडतात. माणसे चुलीसाठी लाकडे व कोळशासाठी वृक्षतोड करतात. फर्निचर, कपाटे, बेड आणि घरे बांधण्यासाठी मोठ मोठी झाडे तोडतात. त्यामुळे झाडे कमी झाली आहेत. वृक्षांच्या संरक्षणासाठी वन अधिकारी निवडले गेले आहेत. तरीही वृक्ष तोड होते. पण वनअधिकारी भ्रष्टाचार करून माणसांना वृक्ष तोडून देतात. माणसांकडून पैसे घेऊन अधिकारी वृक्ष तोडून देतात. वन अधिकारी जंगलामध्ये लक्ष देत नाहीत. त्यामुळे वृक्षतोड मोठ्या प्रमाणात होते. वृक्ष नसल्यामुळे पाऊस पडत नाही. दुष्काळ मोठ्या प्रमाणात होतो. जमिनीची धुप होते. वृक्षतोड झाल्यामुळे हवा मिळणार नाही. माणसांची लोकसंख्या कमी होईल. लोकांना अन्न मिळणार नाही व पाऊस न पडल्यामुळे पिके होणार नाहीत. दुष्काळ पडेल, बेकारी वाढेल व महागाई वाढेल अशा कारणामुळे पुढे भविष्यामध्ये माणसांचे जगणे असाह्य होईल म्हणून वृक्ष संवर्धन काळाची गरज आहे.

एकंदरीत मागील वीस बावीस वर्षा मागील

पाऊस अतिशय कमी होऊन गेला आहे. पुर्वी दुष्काळ पडत होता परंतू पिण्याच्या पाण्याची कमतरता भासत नव्हती. परंतू आता फेब्रुवारी, मार्च पासूनच पिण्याच्या पाण्याची टंचाई निर्माण होते. असं का झालं आहे? पाऊसाचे प्रमाण कमी झाले आहे. हे तर त्याचे कारण आहेच परंतू आपला पिण्याचा पाण्याचा ऐशो आरामासाठी वापर हा प्रचंड प्रमाणात वाढला आहे. पंचतारांकित हॉटेल मधून पाण्याची होणारी उधळपट्टी पाहिली की आपल्याला वाटते आपल्या येथे चैरापुंची येवढा पाऊस पडत असणार. पाऊस न पडण्याचे आणखी एक कारण म्हणजे उद्योग धंदे वाढले आहेत. उसाची शेती वाढली आहे. काही भागात गरज असो की नसो आधी साखर कारखाना दयायचा आणि मग उसाची लागवड करायची. या उसाला किती पाणी लागते हे आपल्याला माहितच आहे. एकीकडे बेसुमार वृक्षतोड आणि दुसरीकडे पाण्याची उधळपट्टी यामुळे भविष्यात आपल्याला पाणी आयात करावे लागणार. शेवटी असे का झाले? जेथे खुप पाऊस पडत होता, तिथला पाऊस गेला कोठे? या प्रश्नाचं उत्तर अवघड नाही. प्रचंड प्रमाणात वृक्षतोड झाल्यामुळेच पाऊस पडत नाही. आजही जिथे खुप झाडे आहेत तिथे भरपूर पाऊस पडतो. आपण जर जिथे पुर्वी जंगले होती तिथे गेलो तर जंगलच दिसत नाही. रस्त्याकडेला झाडच दिसत नाहीत. सगळी झाडं भुईसपाट झालीत. आता वृक्ष लागवड, त्यांना जतन करणे व वाढवणे हेच आता गरजेचे झाले आहे.

निर्सग लहरी कलावंत आहे. सुर्यादय, सुर्यास्त, चंद्रोदय, समुद्रकिनारा हे सारे देखणे, हे पुनः पुन्हा पाहावे असे वाटते. पर्यटक तर यासाठी जीव टाकतात. कन्याकुमारीला धावतात. सुर्योदय, सुर्यास्त पाहण्यासाठी जातात.

कितीही म्हणालो तरी निर्सगाशिवाय पर्याय नाही.

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

तोच अन्न, पाणी आणि निवारा देतो आणि शेवटी तोच सांभाळ करतो. इतकेच नव्हे तर रक्षण करतो. इतक्या अनेक अर्थाने तो सखा, सोयरा आणि साथी आहे.

वृक्ष म्हणजे पृथ्वीने आशिर्वादासाठी उचललेले हात आहेत. ते आशिर्वाद नसतील तर मानवजीवन टिकणार नाही. हे लक्षात घेऊन आता तरी मानवाने निर्सगाचा समतोल ढळू देऊ नये. जगद्गुरु तुकाराम महाराज निर्सगाची महती सांगताना म्हणतात वृक्षवल्ली आम्हा सोयरे वनचरे.

हा विचार अजरामर व चिरंतन राहण्यासाठी आपल्याला वृक्ष संवर्धन करावेच लागेल. जंगले वाचली तर पाऊस पडेल आणि पाऊस पडला तर पृथ्वीतलावरील जिवजंतू व आपण ही वाचणार आहोत. हे लक्षात घ्यायला हवे.

कासार सुरज
बी.कॉम. भाग ३

* मोबाईल मोबाईल *

भल्या पहाटे गजर करुन तूच मला उठवतोस
सकाळी सकाळी तूच गुड मॉर्निंग म्हणतोस
स्वतःच्याच स्क्रीनवरील वॉलपेपर दाखवतोस
रात्रीच्या मिस्ड कॉलची फाईल समोर ठेवतोस
इन्कम फ्री च्या नावाखाली वाट लावतोस
फोन बंद करायचाच विसरुन जातोस
रिंगटोन व टाईप मध्ये कडमडतोस
इतरांचा फोन आल्यावर नेहमी सारखाच वाजतोस
पण स्पेशल फोन आल्यावर वेगळाच आवाज
काढतोस
यालाच तू रिंगटोन सेटिंग म्हणतोस
स्वीच ऑफ असताना कसा देवा सारखा वाटतोस
पण व्हायब्रेटर ऑश्र असताना माझ्यावर गुरगुरतोस
म्हणूनच मला तू एक अडचण वाटतोस
गप्पा रंगल्या की बॅटरी लो दाखवतोस
ऐन वेळी आपला बॅलन्स झीरो दाखवतोस
मग कॉईन बॉक्सवरुन फोन करायला लावतोस
मध्यरात्री सतत वाजून झोपेचा कचरा करतोस
तरीही मला तूच आवडतोस.

सुर्वे काजल
बी.कॉम. भाग ३

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा.
ता.जावली, जि.सातारा

हिंदी विभाग

जो अच्छा लगता है, उसे गौर से मत देखो ।
ऐसा न हो कोई बुराई निकल आए...!
जो बुरा लगता है, उसे गौर से देखो ।
मुमकीन है कोई अच्छाई नजर आ जाये...!

प्रा.डॉ.संग्राम शिंदे

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा.
ता.जावली, जि.सातारा

अनुक्रमणिका

अ.नं.	घटक	पान नं.
१	कोरोना वायरस	२५
२	भारतीय नारी	२६
३	एक माँ मी विनंती अपने बच्चे से	२७
४	जिंदगी	२७
५	प्रेम का अर्थ	२८
६	दोस्त	२९
७	कॉलेज	३२
८	मेरी सहेली	३२
९	मेरा प्रिय खेल - क्रिकेट	३३
१०	माँ	३४
११	बेटी	३४
१२	रेडिओ तरंग की खोज	३५
१३	परमाणू उर्जा सिद्धांत	३५
१४	स्त्री भ्रूण की आवाज	३६

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

* कोरोना वायरस *

विश्व स्वास्थ्य संगठन (WHO) ने कोरोना वायरस को महामारी घोषित कर दिया है। कोरोना वायरस बहुत सूक्ष्म लेकिन प्रभावी वायरस है। कोरोना वायरस मानव के बाल की तुलना में ९०० गुना छोटा है, लेकिन कोरोना का संक्रमण दुनियाभर में तेजी से फैल रहा है।

कोरोना वायरस (सीओवी) का संबंध वायरस के छोटे परिवार से जिसके संक्रमण से जुकाम से लेकर साँस लेने में तकलीफ जैसी समस्या हो सकती है। इस वायरस को पहले कभी नहीं देखा गया है। इस वायरस का संक्रमण दिसंबर में चीन के वुहान में शुरू हुआ था। WHO के मुताबीक बुखार, खाँसी, साँस लेने में तकलीफ इसके लक्षण है। अब-तक इस वायरस को फैलने से रोकनेलावा कोई टीका नहीं बना है।

इसके संक्रमण के फलस्वरूप बुखार, जुकाम, साँस लेने में तकलीफ, नाक बहना और गले के खराश ऐसी समस्याएँ उत्पन्न होती है। यह वायरस एक व्यक्ति से दूसरे व्यक्ति में फैलता है। इसलिए इसे लेकर सावधानी बरती जा रही है। वायरस दिसंबर में सबसे पहले चीन में पकड़ में आया था। इसके दुसरे देशों में पहुँच जाने की आशंका जताई जा रही है।

कोरोना से मिलते-जुलते वायरस खाँसी और छिंकसे गिरनेवाली बुंदों के जरीए फैलता है। कोरोना वायरस अब चीन में उतनी तीव्र गती से नहीं फैल रहा है। जिताना दुनिया के अन्य देशों में फैल रहा है। कोविड १९ नामका यह वायरस अब तक ७० से जादा देशों में फैल चुका है। कोरोना के संक्रमण के बढ़ते खतरे को देखते हुए सावधानी बरतने की जरूरत है, ताकि इसे फैलनेसे रोका जा सके।

सार्वजनिक वाहन जैसे बस, ट्रेन, ऑटो या टैक्सीसे यात्रा न करे। घर में मेहमान न बुलाए। घर का समान किसी और से मँगाए। ऑफिस, स्कूल या सार्वजनिक जगहों पर न जाए। अगर आप और भी लोगों के साथ रहे

है, तो ज्यादा सतर्कता बरतें। अलग कमरे में रहे और साझा, रसोई, बाथरूम को लगातार साफ करें।

१४ दिनों तक ऐसा करते रहे ताकी संक्रमण का खतरा कम हो सके। अगर आप संक्रमित इलाके से आए हैं, या किसी संक्रमित व्यक्ति के संपर्क में रहे हैं, तो आपको अकेले रहने की सलाह दी जा सकती है। अंतः घर पर रहे।

लगभग १८ साल पहले सार्स वायरस से भी ऐसा ही खतरा बना था। २००२-०३ में सार्स की वजह से पुरी दुनिया में ७०० से ज्यादा लोगों की मौत हुई थी। पुरी दुनिया में हजारों लोग इससे संक्रमित हुए थे। इसका असर आर्थिक गतिविधियों पर भी पडा था। कोरोना वायरस के बारे में अभी तक इस तरह के कोई प्रमाण नहीं मिले हैं की कोरोना वायरस पार्सल, चिट्ठीयों या खाने के जरीए फैलता है। कोरोना वायरस जैसे वायरस शरीर के बाहर बहुत जादा समय तक जिंदा नहीं रह सकते।

कोरोना वायरस को लेकर लोगों में अगल ही बेचैनी देखने को मिली है। मेडीकल स्टोर्स में मास्क और सैनिटायज़र की कभी हो गई है। क्योंकि लोग तेजी से इन्हे खरीदने के लिए दौड़ रहे हैं।

विश्व स्वास्थ्य संगठन, पब्लिक हेल्थ इंग्लैंड और नेशनल हेल्थ सर्विसेस से प्राप्स सुचना के आधार पर हम आपको कोरोना वायरस से बचाव के तरीके बता रहे हैं। एअरपोर्ट पर यात्रीयों की स्क्रीनिंग हो या फिर लैब में लोगों की जाँच, सरकार ने कोरोना वायरस से निपटनेके लिए कई तरहकी तैयारी की है। इसके अलावा किसी भी तरह की अफवाह से बचने, खुद की सुरक्षा के लिए कुछ निर्देश जारी किया है। जिससे की कोरोना वायरस से निपटा जा सकता है।

वनारसे ऑंकार
बी.कॉम. भाग ३

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा.

ता.जावली, जि.सातारा

* भारतीय नारी *

प्रस्तावना :-

मनुस्मृती में नारी के सम्बन्ध में एक उत्तिक मिलती है। यत्र नार्यस्त, पूज्यन्ते रमन्ते तत्र देवता अर्थात् जहाँ नारियों की पूजा होती है, वहाँ देवताओं का निवास रहता है। इस स्थान कथन का मन्तव्य है समाज को नारी का आदर करने के लिए प्रेरणा प्रदान करना क्योंकि जहाँ नारी को आदर-सन्मान दिया जाता है, वही सुख-समृद्धी एवं शान्ती रहती है। नर नारी समाज रूपी गाडी के दो पहिए हैं यदि इनमें से एक पहिया निकल जाएगा या इसे छोटा-बड़ा कर दिया जाएगा तो गाडी नहीं चल पाएगी, नारी संरक्षणीय है।

यह ठीक है कि विधवा ने ही नारी को पुरुष की तुलना में कोमल, संवेदनशील बनाया है। अतः उसका क्षेत्र पुरुषों से अलग है इसलिए वह पुरुष के संरक्षण में जीवन पर्यंत रहती है।

पिता रक्षति कौमारे भर्ता रक्षति यौवने ।

पुत्रश्च स्थविरे भारे न स्त्री स्वातंत्र्य महति। अर्थात् पिता बचपन में रक्षा करता है और पत्नी युवावस्था में रक्षा करता है और पुत्र वृद्धावस्था में नारी का भार वहन करता है। इस प्रकार स्त्री जीवन में कभी स्वतंत्र नहीं रहती। नारी के सम्बन्ध में यह कथन उसमें जीवन की विडम्बना को व्यक्त करता है, किन्तु यह सत्य के अत्यन्त निकट है।

प्राचीन काल में नारी का स्थान :-

प्राचीन काल में भारतीय समाज में नारी को महत्व प्रदान किया जाता रहा है। उपनिषदों में अर्धनारीश्वर की विलक्षण कल्पना करते हुए नारी को पुरुष की पुरक मानकर उसके महत्व को प्रतिपादित किया गया। धार्मिक अनुष्ठान बिना पत्नी के अधुरे माने जाते थे इसलिए रामने अश्वमेध यज्ञ के समय सीता की स्वर्ण प्रतिमा बनवाई।

प्राचीन भारत में नारी शिक्षा की भी विधान था। इसका प्रमाण है वे विदूषी नारियाँ-बैत्रेयी, गार्गी, मदालसा, अनुसया आदि जिन्होंने बड़े बड़े विद्वानों को भी परास्त किया। सीता, सावित्री, शकुंतला को नारी रत्न माना गया। जिन्होंने अपने कार्य एवं व्यवहार से संसार के समक्ष आदर्श उपस्थित किया। महाकवि कालिदास ने नारी की सामाजिक भूमिका का उल्लेख करते हुए उसे गृहिणी, सचिव, प्रिय सखी कहा है। प्राचीन भारत में नारी को अनेक अधिकारी प्राप्त थे। वे स्वेच्छा से वर चुनती थी, स्वयंवर प्रथा उसका प्रमाण है।

मध्यकाल में नारी का स्थान :-

मध्यकाल में आकार नारी की स्थिति शोशनीय हो गई। उसे झर की चारदिवारी में बन्द होने को विवश होना पडा क्योंकि आक्रान्ताओंके कारण उसका सतत्त्व खतरे में पड गया था। मुसलमानों का शासन स्थापित हो जाने पर देश में पर्दा प्रथा का प्रचलन हुआ और नारी की स्वतंत्रता पर अंकुश लग गया। उसे यथासमय घर में कामकाज तक सीमित कर दिया गया। परिणामतः उसका तेज एवं गौरव लुप्त हो गया। वह पुरुष की वासनापुर्ती की साधन मात्र बनकर उपभोग की वस्तु बन गई।

बाल विवाह, सति प्रथा एवं पदो प्रथा जैसी सामाजिक बुराईयों का जन्म भी इसी काल में हुआ। अल्पायुमें ही उसे विवाह बंधन में बांध दिया जाता था। अंतः नारी शिक्षा की और भी ध्यान कम हो गया। पति की मृत्यु हो जाने पर उसे जीते जी चिता में जलने को विवश कर दिया जाता था। समाज में विधवा स्त्री की दशा पशुओं से भी बढकर थी। वह नातो श्रृंगार कर सकती थी और ना ही पौष्टिक भोजन ले सकती थी। पिता अथवा पति की सम्पत्ति की उत्तराधिकारीणी भी वह नहीं बन सकती थी।

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

वस्तुतः इस काल की नारी भोग्या थी तथी वह पुरुष के अंकशायिय तो थी, किन्तू अर्धांगिनी नहीं थी। हिंदी के मध्यकालीन काव्य में नारी की इस स्थिती का निरूपण कवियों ने किया है। नारी को नरक का द्वार तक कहकर उसकी निंदा की गयी है। कबीर ने नारी के सम्बन्ध में कहा है।

नारी की झाई पडत अन्धा होत भुजग :
अर्थात् नारी की छाया मात्र पडने से सर्प भी अन्धा हो जाता है। तुलसी जैसे महाकवि को नारी के सम्बन्ध में यह कहना पडा।

ढोल गंवार सुद्र पशु नारी। जे सब ताडन के अधिकारी। रितिकालीन कवियों ने तो नारी को भोग्या मानकर उसे वासनापुर्ती का साधन मात्र माना है तथा इसके दैदिक सौदर्य पर ही अपना ध्यान केंद्रित किया।

आधुनिक काल में नारी का स्थान :

आधुनिक काल में पुनः नारी का गौरव की प्रतिष्ठा हुए। स्वतंत्रता संग्राम में नारीयोंकी महती भूमिकी रही। झाँसी की रानी लक्ष्मीबाई ने अपने अपूर्व शौर्य का परिचय देकर नारी की शक्ती को बोध कराया, तो सरोजिनी नायडू, विजयालक्ष्मी पंडीत, कस्तूरबा, कमला नेहरु जैसी नारियों ने अंग्रेजों के विरुद्ध संघर्ष में सक्रिय भूमिका की निर्वाह किया। इस काल में अनेक समाज सुधारकों ने भी नारी की स्थिती को सुधारने में योगदान किया ।

माया इंगुळकर

एक माँ कि विनंती अपने बच्चे से

परिस्थिती से हार कर
समस्याओं से डर कर
हालातों से घबरा कर
जिंदगीसे बौढाला कर
आत्महत्या की साजिश ना रचा कर
सारी जिंदगी लग गयी तुझे संवारने में
मेरी कोख मेरी गोद मेरे बलिदान का
तु इस तरह..... अपमान ना किया कर

पवार नेहा तानाजी
(B.A.I)

जिंदगी

छोटी सी है जिंदगी
हर बात में खुश रहो.....
जो चेहरा पास न हो
उसकी आवाज में खुश रहो.....
कोई रुठा हो आपसे
उसके अंदाज में खुश रहो.....
जो लौट के नही आनेवाले
उनकी यादों में खुश रहो.....
कल किसने देखा है
अपने आज में खुश रहो.....

पवार नेहा तानाजी
(B.A.I)

* प्रेम का अर्थ *

प्रेम का अर्थ पाना नहीं उसमे खो जाना है। आत्मा संतुष्टी नहीं आत्मा का विस्तार है प्रेम। प्रेम कभी नहीं कहता की तुम मेरी आवश्यकता को पुरा करो तोहि मैं तुमसे प्रेम करता हूँ। प्रेम अगर सच्चा हो तो कभी नहीं बदलता ना वक्त के साथ ना हालात के साथ । तडप के देखो मिसी की चाहत मे, तो पता चलेगा कि इंतजार क्या होता है, यु कि मिल जाए कोई बिना चाहे, तो कैसे पता चलेगा कि प्रेम क्या होता है।

किसी के द्वारा अत्याधिक प्रेम मिलने से आपको शक्ति मिलती है और किसी को अत्याधिक प्रेम करने से आपको साहस मिलता है। वो जो अपनी गलती मानकर हर दुसरे से माफी माँग लेते है ना कसम से उनका प्रेम कभी खत्म नहीं होता। प्रेम पहला, दुसरा या तिसरा नहीं होता, प्रेम वहीं है जिसके होते के बाद फिर कभी प्रेम नहीं होता। किसी की कमियों को अपनाना भी प्रेम है होता है। किसी की कमियों को अपनाना भी प्रेम है।

पाने की कोई चाहत ना हो फिर भी खोने का भय बना रहे। उसे कहते है प्रेम। प्रेम जिद से नहीं... नसीब से मिलता है। जो प्रेम चेहरे से होता है वा अक्सर दुसरे चेहरे पे खत्म होता है।

इजहार से नहीं इंतजार से पता चलता है कि प्यार कितना गहरा है। प्रेम मे कोई वियोग नहीं होता, प्रेम ही अंतिम योग है। प्रेम हर जगह पाया जाता है पर वा रुकता सहीं है जहाँ उसे आदर मिलता है। जहाँ सच्चा प्यार, वहाँ डर की कोई जगह नहीं। जहा सच्चा प्रेम होता है, वहाँ आप अपने साथी से हर छोटे बडे विषय पर बिना डरे बात कर सकते है। वहा आपको यह सोचने की जरूरत नहीं कि यह बात बताऊँ या छुपा लूँ क्योंकि आपको मालूम होता है कि आपका साथी आपको कभी गलत नहीं समझेगा । आपकी भावनाओंको सही समझेगा और हर परिस्थिती आपका साथ देगा।

प्रेम के लिए हमेशा ही साथ रहना जरूरी नहीं है।

सच्चे प्रेमी का प्यार दुरियों में भी बरकरार रहता है। जो उम्र भर ना मिले उसे उम्र भर चाहना भी प्रेम है। प्रेम में सुकना कोई अजीब बात नहीं, चमकता सुरज भी ढल जाता है, चाँद के लिए । प्रेम वो नहीं जो प्यार कर रहा है, प्रेम वो है जो कोई निभा रहा है। जिससे प्रेम करना चाहते हो, उसे समझने की कोशिश करो, परखने की नहीं ।

प्रेम संसार का पवित्र बंधन है । ये आवश्यक नहीं जिनसे आप प्रेम करते हो वो भी आपसे प्रेम करे, क्योंकि प्रेम कोई वस्तु नहीं जिसे आप बलसे हासिल करो। प्रेम बंधनों को तोड सकता है किंतू स्वयंम किसी बंधन में नहीं फसती। तो जिससे भी आप प्रेम करते हो उस स्वतंत्र छोड दिजिए क्योंकि स्वतंत्रता ही वो भाव है जो जित को सबसे अधिक प्रिय है। प्रेम सच्चा होगा तो उसे आवश्यक समझ आयेगा । तब उसके मन में आपका ही नाम होगा । एक दुसरे को समझना भी जरूरी है, सिर्फ हाथ थाम लेने से प्रेम नहीं होता। किसी से भी प्रेम करना आसान नहीं होता, प्रेम वो एक शर्त माँगता है वह है इज्जत करना, जो इंसान एक दुसरे की इज्जत नहीं करता, वह इंसान कभी प्रेम नहीं कर सकता ।

कोई पसंद आये वो प्रेम नहीं, सारी उम्र वही पसंद रहे वही प्रेम है..... !

प्रेम शेलार
बी.ए.भाग १

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

दोस्त...

कुदरत ने बड़े तरीके से मनुष्य की रना की है। पहले यही मानव अकेले ही अपना जीवन बिताता था। धीरे-धीरे उसे दुसरो की मदद की आवश्यकता पड़ी। इसलिए वह समूह बनाकर रहने लगा इससे मानव समूह मतलब समाज की उत्पत्ति हुई। अपने रंग, रूप, संस्कृति, प्राकृतिक परिस्थितियों से यह समाज विभाजित हो गया और यहाँ से एक-दुसरे की ओर ईर्ष्या व्युत्पन्न हुई। इसी कारण अब देश और विविध राष्ट्रों का निर्माण हुआ। यहाँ मानव समाज अच्छे तरीके से चलते रहने के लिए रिश्तों का निर्माण किया गया। इसी से समाज का संतुलन अच्छा रहता है। माँ-बाप, भाई-बहन आदि रिश्तों के नाम पड़े। यह कुटुंब समाज का अंश है। मानव विचारशील प्राणी है। मनुष्य ने ही मित्रतापूर्वक और प्रेम से रहने की अपेक्षा विभिन्न भाषाओं, धर्मों, जातियों और संप्रदायों की रेखाएँ खिंची है। यह मनुष्य दुसरो की प्रगती देखकर अंदर ही अंदर जलता है। इसी के कारण झगड़े, युद्ध, आतंकवादी हमले हो जाते हैं। पर मनुष्य प्राणी को अपनी खूनी रिश्तों से बढकर भी यहाँपर एक रिश्ता है जो किसी खूनी रिश्तों से कम नहीं है। वह है "दोस्ती"।

दोस्ती क्या है? दोस्ती का मतलब क्या है? इसका उत्तर हमें अपने प्राचीन ग्रंथों और देवताओं की कहानी से मिलता है। भारतवर्ष के आद्यग्रंथ 'महाभारत' में क्षुद्र आँति का कर्ण और राजघराणे का दुर्योधन की दोस्ती की श्रेष्ठता दिखाई देती है। 'रामायण' में भी वाल्मीकी ऋषीजी ने रामचंद्र राजा और वानरो के राजा सुग्रीव और रावण का भाई विभिषण दोस्ती का वर्णन मिलता है। अकेले राम रावण को हरा नहीं सकते थे। अपनी पत्नी सीता को छुडाने के लिए दोस्तों की मदद ली। वानरो के राजा सुग्रीव की फौज के कारण उन्होंने रावण से युद्ध किया था। प्रत्यक्षरूप से मारने के लिए विभिषण मित्र की सहायता ली थी। सभी को यह बात मालूम होगी 'सुदामे के पोहे'। बच्चों से लेके बूढों तक इस दोस्ती के बारे में पता है। इस प्रकार प्राचीन कालों से ये दोस्ती का सिलसिला चलता आ रहा है। यह 'दोस्त' एक ऐसा मानव समाज में रिश्ता

हैं जिसके बारे में यह कहते हैं की,

"माँ मानो भगवान ही हमसे भेट होने के लिए सृष्टि पर आये हो

पत्नि यानि ईश्वर ने दी हुई भेट और दोस्त यानि ईश्वर को न मिला हुआ तोहफा।"

इसप्रकार मानव के जीवन में दोस्ती का महत्त्व बताया गया है।

दोस्ती यह एक ऐसा रिश्ता है जो खून के रिश्तों से भी बढकर होता है। यह रिश्ता जाँत-पाँत, उंच-नीचता, गरीब-अमीर, धर्म, पैसा, रंग को नहीं देखता। यह सिर्फ उसके विचारों से सिर्फ मेल खाने से जुड़ जाता है। हमारे आध्यात्मिक संतो ने भी इस दोस्ती के बारे में जाना है। इसके बारे में संत कबीर कहते हैं

"गिरिये परवत शिखर ते परिये धरनि मंझार
मूरख मित न किजीए बूडो कालीधार"

संत शिरोमणि कबीरदासजी कहते हैं, कि चाहे पर्वत के शिखर से गिर पड़े, मझधार में फसे हों या किचड़ में धसना पड़े तब भी मुख से मित्रता मत किजीए। हमें मित्रता करते वक्त सतर्क रहना चाहिए। दिन की शुरुआत होने के बाद हमें कई लोग मिलते हैं। वह जो मिलते हैं वह सभी दोस्त नहीं बन सकते। लेकिन हम किसी संकट में हो और कोई व्यक्ति हमारी मदद करे तो वह व्यक्ति हमारे मित्रता के योग्य समझना उचित है। हिंदी में कहावत है कि, सच्चा दोस्त वही होता है जो मुश्किल समय में काम आए। इसलिए जो मुश्किल समय पर आपका साथ ना दे वो सच्चा दोस्त नहीं हो सकता। इसलिए हमारे जीवन में एक अच्छे दोस्त का होना बहुत जरूरी है। दोस्ती हमेशा उसके साथ करनी चाहिए जिसके विचार अच्छे हो, जो जीवन का महत्त्व समझता हो और हमें अच्छे-बुरे विचारों के बारे में समझाता हो। जो जीवन सही ढंग से जीने का तरीका बताता हो, ऐसा दोस्त हमारे जीवन पर बहुत गहरा असर डालता है।

इस दोस्ती से हमारे एक-दुसरो के विचारों का आदान-प्रदान हो जाता है। हमें अगर जीवन में कुछ

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

अच्छे काम करने हैं तो हमारे विचार अच्छे होने चाहिए इसलिए हमारे मित्रों के विचार अच्छे होने चाहिए। इसके संदर्भ में कहते हैं,

“गधे से गधा मिला तो,
खा गए दो-दो लात,
और सज्जन से सज्जन मिला तो,
हो गयी दो-दो बात।”

हमारे दोस्तों के सहजीवन का प्रभाव हमारे जीवन में बहुत कुछ बदलाव ला सकता है। हमें इस जीवन में कुछ ना कुछ अच्छा या फिर गलत सिखा सकता है। सहजीवन का परिणाम कैसे हो सकता है यह बात बताने के लिए आचार्य विनोबा भावे ने अच्छा उदाहरण दिया है। वो कहते हैं, ‘आकाश से गिरनेवाली बारिश की एक बूँद हम अपनी हथेली पर लेले तो वो पिने लायक होती है। अगर वही बूँद नाली में पड़ गई तो फिर उसकी प्रतिष्ठा इतनी कम हो जाती है कि वह पैर धोने के लायक नहीं होती। यह बूँद गरम तबके पर पड़ गयी तो उसका अस्तित्व नष्ट हो जाता है। ये बूँद कमल के पत्ते पर पड़ गयी तो वह बूँद मोती जैसे चमकती है और अगर वही बूँद शिपलों पर पड़ी तो वह प्रत्यक्षरूप में मोती बन जाती है। पर यह बूँद किसके जीवन में आएगी इस पर निर्भर है।’ इसलिए हमें अपने दोस्त चुनने में गलती नहीं करनी चाहिए। अगर गलती कि तो वो हमारे जीवन में नकारात्मक सोच ला सकता है और ये भी हो सकता है की, उसके कारण हमें हानी पहुँचे। इसलिए दोस्त चुनने होंगे। तभी तो हमारी सच्ची दोस्ती की कदर कर सकेगा और हमें एक सच्चा दोस्त मित्र सकता है। हमें स्वार्थी मित्रों से दूर रहना ही उचित होगा। स्वार्थी मित्रों के संदर्भ में संत कबीर कहते हैं की,

“कपटी मित्र न कीजिए, पेट पैठिबुथिलेत।
आगे राह दिखायके, पीछे धक्का देति।”

कपटवाले लोगों से मित्रता कभी न किजिए क्योंकि वह पहले हृदय में बसकर सभी भेद जान लेता है और फिर आगे की राह दिखाकर पीछे से धक्का देता है। सच्चे दोस्त की यह निशाणी होती है कि वह डुबते हुए दोस्त को बचाए। अगर कोई दोस्त गलत राह पर चल रहा हो तो

उसे सही राह पर लाता है। उसका जीवन बर्बाद होने से बचाता है। अर्थात् हमें सच्चे दोस्त की पहचान करने का प्रयास करना चाहिए।

दोस्त हमारे जीवन में अहम भूमिका निभाते हैं। वह हमारी सभी परिस्थितियों में हमारे साथ होते हैं। हमारे सुख-दुख में वह शामिल होते हैं। यह दोस्त हमारे परिवार का हिस्सा बन जाते हैं। दोस्त यह ऐसा रिश्ता है जो आँखिरी साँस तक हमारे साथ जुड़ा रहता है। अगर मह किसी संकट में है तो फिर हमारे घरवाले, रिश्तेदार भी साथ छोड़ देते हैं लेकिन दोस्त हमेशा साथ रहते हैं। वह अपने तरीके से मदद करने में जुड़ जाते हैं। हमें कोई भी तकलीफ हो तो हमारा चेहरा जल्द ही पढ लेते हैं। वह उसके तकलीफ के बारे में पुछताछ करके उसे सुलझाने में जुड़ जाते हैं। घर में कोई बीमार हो तो सबसे आगे सहायता के लिए दोस्त ही होते हैं। सब स्वयं के काम छोड़कर आते हैं। एक वक्त घरवाले, रिश्तेदार नहीं आएँगे लेकिन यह दोस्त हमारे साथ रहेंगे। वह मानसिक और जरूरत पडने पर आर्थिक सहायता भी कर लेते हैं। यह की हुई मदद वापस लेने की बात भी नहीं करते।

इन दोस्त लोगों की अगर लडकियों से तुलना की जाए तो पता चलता है कि ये साले दोस्त कितने अच्छे होते हैं। उनके अच्छे संस्कारों का प्रदर्शन दिख जाता है। अगर एक लडकी अपनी सहेली के भाई को देख लेती है तो वह उसे उसकी दोस्ती करने की बात कहती है। मतलब सीधे उसको पटाने की ही बात करती है। सहेली का भाई है तो फिर मेरी भी भाई है ऐसी सोच लडकियों में नहीं दिखाई देती। यह बात लडकों के बारे में पूरी उलटी दिखाई देती है। लडकों में दोस्त की बहन को अपनी खुद की बहन मानते हैं। वह उसको बुरी नजर से सोचने का साहस नहीं करते। वह सगी बहन से भी ज्यादा इज्जत उनके नजरों में दोस्त की बहन की होती है। ये फरक होता है लडके और लडकियों की दोस्ती में। एक लडकी अंजान जगह पर यात्रा या फिर काम से गई हो और उसे डर जैसा कुछ लग रहा होता है। वहाँ पर उसके भाई का कोई भी दोस्त दिख जाए तो उसे राहत मिल जाती है।

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

उसका डर मानो गायब हो जाता है क्योंकि उसके भाई का दोस्त जो वहाँपर होता है। ऐसे होते हैं दोस्त, क्योंकि उस लड़की को अपने भाई के दोस्ती पर विश्वास होने के कारण वह अपने आप को सुरक्षित महसूस करती है।

किसी के साथ हमारा किसी वजह से झगड़ा हो तो ये दोस्त लोग आगे होते हैं। किसी भी कीमत पर वह अपने दोस्त को अकेले नहीं छोड़ते। आँखिरी साँस चलने तक वह अपनी जान लगा देते हैं अपने मित्र के लिए। अगर इस झगड़े में मित्र की कोई भी गलती न हो तो फिर इन सालों दोस्तों के लिए यह जैस खाने की दावत लगती है। इस क्षण का मानो बरसों से इंतजार कर रहे हो।

दोस्त के रंग हमे उसके जीवन के हर एक अंश में अलग-अलग दिखते हैं। बचपन में दोस्त अलग ही होते हैं। बात-बात पर झगड़ा कर फिर से सुलाह करके एक होकर खेल खेलते हैं। फिर स्कूल में कुछ अलग ही होते हैं। दोस्तों के सभी रंग हमारे कॉलेज जीवन में दिखाई देते हैं। यही दोस्त इस वक्त बड़े मजेदार लगते हैं। क्योंकि उनके इस वक्त की करतूदे ही कुछ ऐसी होती हैं। लड़कियों के मामलों में तो इनका सहयोग अधिकतर होता है।

कॉलेज जीवन में दोस्तों का कुछ ग्रुप बन जाता है। इस जीवन में दोस्त ही सब कुछ होते हैं। जीवन की शिक्षा हमें इसी वक्त मिलती है। यही दोस्ती का ग्रुप हमें पूरे जीवनभर की मीठी यादे दिलाता है। विशेषतः लड़कियों के बारे में किए गए चक्कर अक्सर कोई भी अपनी जिंदगीभर नहीं भूला पाता क्योंकि वह वक्त ही ऐसा होता है। कोई प्रेमी, मजनू, हीर, रांझा बन जाता है। तो ऐसे मजनू दोस्तों को सहायता ये दोस्त लोग करते हैं। अगर एक लड़की किसी एक मित्र को पसंद आ जाए और यह बात दोस्तों को पता चल जाए तो बोलेंगे “भाभी” है तुम्हारी। उस मित्र को चिढ़ाने के लिए यह बात कहेंगे। इस वक्त के बाद ये साले दोस्त उस लड़की को भाभी पुकारेंगे। कुछ न कुछ प्रयास जरूर करेंगे। वो लड़की उस मित्र की हो जाए या फिर नहीं लेकिन यह दोस्त उस लड़की को आखिर तक भाभी ही पुकारेंगे। और कुछ दोस्त तो मित्र के खातिर अपने प्यार को भूलाने की कोशिश करते हैं। क्योंकि

किसी एक लड़की को खुद का दोस्त चाहता हो और ये भी उसे ही चाहता हो तो वह अपनी बात दिल में ही छुपा लेता है। वह अपने मन की बात दोस्त को नहीं बताता। पर वो अपने दोस्त को उसका प्यार दिलाने में सहायता करने में जुट जाता है। दोस्तों में से किसी एक को लड़की से प्यार हो जाए और वह उस लड़की को अपने दिल की बात कहने से डरता हो तो यही दोस्त उसे हिम्मत दिलाते हुए कहते हैं कि, “जा तू कह डाल अपने दिल की बात, आगे जो भी होगा देखा जाएगा।” इसप्रकार उसे हिम्मत तो दिलाते हैं लेकिन वही लड़की अगर उसको ना कह दे। इसके लिए भी इनके पास शब्द होते हैं। वह यह की, “जाने दे वो तेरे लायक नहीं और भी तो है ना।” वह यह बात इसलिए कहते हैं वो अपने मित्र को परेशानी में नहीं देख सकते। उसको इस दुःख से बाहर निकलने के लिए यह बात बोलते हैं और यह जरूरी भी है। अगर यह बात कुछ लड़कों ने अपने दोस्तों के साथ बाँटी नहीं तो वह लोग भावनाविवश हो जाते हैं और कुछ गलत कदम उठा लेते हैं। इसलिए यह जरूरी है कि वह शेअर करके अपने मन को हलका करे।

आजकल हमारे यहाँ लड़कियों का घर भागकर शादी करने का प्रमाण बढ गया है। इस काम के जो अहम खिलाडी होते हैं वह हैं ‘दोस्त’। इन दोस्तों के बिना लड़की को घर से भगा लेना जैसे असंभव है। यह आसान नहीं है। लड़की घर से भगाने तक शादी करने तक और कुछ दिन गुजरने तक हमें इस काम के हर अवस्था हमें इन दोस्तों की सहायता की आवश्यकता होती है और ये साले दोस्त भी अपनी जान लगा देते हैं। यह काम करने में कोई सहायता नहीं करता एक वही होते हैं अपने दोस्त।

यह दोस्ती विश्वास के आधार पर चल रही है। विश्वास ही इस रिश्ते को आखिर तक मजबूत बनाए रखता है। अगर गलती ये भी विश्वास को हानि पहुँची तो फिर यही दोस्त की दोस्ती दुश्मनी बदलने में जादा देर नहीं लगती। जिस वक्त उसका विश्वास तोडा माना उसी वक्त आयकी दुश्मनी शुरू। क्योंकि यह एकमात्र ऐसा रिश्ता है जो आधे तक छोडा नहीं जाता यह पूरी जिंदगीभर

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

निभाया जाता है। इसलिए इस रिश्ते में विश्वास का महत्त्व अधिक है। इसी के कारण दोस्तों के विश्वास के साथ कभी भी खेलने का विचार न किजिए क्योंकि ऐसा करके आप अपनी जिंदगीभर की दोस्ती खतरे में ला सकते हैं। इसी कारण दोस्तों में विश्वास बनाए रखना उचित है। दोस्ती जो हमें धरती पर मिला वरदान है यह साक्षात् ईश्वर भी उसको नहीं पा सके। इसलिए दोस्तों के तरफ ध्यान दे। उनकी हमारे जीवन में जो भूमिका है उसे समझिए। दोस्ती यह एकमात्र रिश्ता है जो खून के रिश्ते न होने के बावजूद भी हमेशा के लिए अपना होता है।

वेंदे अक्षदा
बी.कॉम. भाग ३

* कॉलेज *

कॉलेज के यह मधुर क्षण
फिर न वापस आयेंगे
सोच लो ए दोस्त
कल हम बस जुदा हो जाएंगे
भुल सकोगे क्या कभी तुम
कॉलेज की यह जीवन कहानी
याद करेंगे सब यह कहानी
आएगी जब याद पुरानी
आज तुम हो कल हम है
मंदिर यह कॉलेज हमारा
कहाँ रहोगे तुम कहाँ रहेंगे हम
फिर न होगा मिलना हमारा
आज यह जो पढते है
कल ये भी आनेवाला है
हम ना रहेंगे तुम ना रहोंगे
पर कॉलेज हमेशा अमर रहेगा ।

वेंदे कोमल
बी.कॉम. भाग ३

* मेरी सहेली *

मेरी बहुतसी सहेलीयाँ हैं। लेकिन मेरी सबसे अच्छा सहेली स्नेहल है। वह बहुत अच्छी सहेली है। वह बहुत सुंदर दिखती है। उसकी आँखें भुरी हैं। उसका गाँव केळघर है। वह बहुत होशियार और शातिर है। वह सबसे अच्छा तरीकेसे बात करती है। कभी-कभी वह बहुत अच्छा गाना गाती है।

वह बहुत दयालू है। उसे खाने में पावभाजी पसंद है और मिठाई भी बहुत पसंद है। उसे निला रंग बहुत पसंद है। उसके बाल घुंगराले हैं। उसकी और मेरी मुलाकात पहली बार कॉलेज में हुई थी। तब मुझे वह बहुत झगडालू लग रही थी। लेकिन जब मेरी उससे बात हुई तब मुझे लगा की यह बहुत अच्छी लडकी है। उसकी और मेरी बहुत बातें हुईं। तब मुझे ऐसा पता चला की उसके और मेरे बहुतसे विचार एक जैसे हैं।

लेकिन उसकी एक सबसे अच्छी खासियत है। वो खाना बहुत अच्छा बना लेती है। वह हर टाइम मेरे साथ होती है। जब भी मैं मुसीबत में होती हूँ, तब वह एक ऐसी लडकी है जो मुझे हर मुसीबतसे बाहर निकालती है। हम हमेशा एक-दूसरेका हर सुख, दुःख में साथ देते हैं। हम कभी भी एक दुसरे को अकेला नहीं छोडते।

हम कॉलेजमें एक साथ आते हैं, बँचपर भी हम दोनोंही बैठते हैं। मेरी सहेली सबसे अच्छी सहेली है। वह मेरी प्रिय सहेली है। लेकिन वह बहुत डरपोक है। लेकिन वही मेरा खयाल रखती है। उसकी उम्र १९ साल है। लेकी उसकी बुध्दी बहुत तेज है।

ऐसी मेरी प्रिय सहेली स्नेहल है।

भिलारे ऋतुजा राजेंद्र

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

मेरा प्रिय खेल - क्रिकेट

क्रिकेट खेलना मुझे बहुत पसंद है और खासकर मुझे बॅटिंग करना बहुत पसंद है। और कही ना कही मेरा सपना भी है की मैं बडा होकर क्रिकेटर बनूँगा। क्रिकेट का खेल मेरे लिए बहुत मजेदार है। वैसे तो क्रिकेट खेलने के लिए एक बडा ग्राऊंड(मैदान) चाहिए होता है। परंतू हम सब दोस्त मिलकर किसी गली, नुककड या अपने छत पर क्रिकेट खेलते है। भारत में क्रिकेट सबसे लोकप्रिय खेल है। भारत के राष्ट्रीय टीम दुनिया में शिर्ष पर है।

क्रिकेट की उत्पत्ती इंग्लंड में हुई है। यह दोनो टीमों में खेला जाता है। प्रत्येक टीम में ग्यारह खिलाडी होते है। इसके लिए क्रिकेट बॅट, बॉल, हेल्मेट पैड और स्टंप की आवश्यकता होती है। भारते में क्रिकेट धर्म की तरह है। विराट कोहली भारतीय टिम के कप्तान है और सचिन को अब तक का सबसे अच्छा खिलाडी माना जाता है। क्रिकेट खेल को हो अम्पायर द्वारा नियंत्रित किया जाता है। मेरे स्कूल दोस्तो और पडोसी के साथ मेरी क्रिकेट खेलने की आदत है।

क्रिकेट एक खेल है जिसकी शुरुवात ब्रिटेन में हुई, उसके बाद इसे कई देशों द्वारा खेला जाने लगा। उस खेल को खेलने में मुझे और मेरे दोस्तों को बहुत मजा आता है। क्रिकेट का खेल संसार में आंतरराष्ट्रीय स्तर पर प्रतिष्ठित है। यह इतना लोकप्रिय है कि हर स्थिती और उम्रके लोग इसके बारे में जानते है। वे उत्सुकता से क्रिकेट मैच की प्रतिक्रिया करते है।

अगर पहले वाली टीम दुसरी टीम को लक्ष प्राप्त करना का पहले आऊट कर देती है, तो पहली वाली टीम विजेता टीम कह जाती है। क्रिकेट मॅच द्वारा जो सबसे ज्यादा अच्छा प्रदर्शन करता है उसे मॅन ऑफ द मैच का अवार्ड दिया जाता है, चाहे वो बल्लेबाज हो या गेंदबाज। मेरा क्रिकेट खेलना मेरे मम्मी-पप्पा को पसंद नहीं है। उनको लगता है क्रिकेट अमीरोंका खेल है। लेकिन क्रिकेट खेलना मेरा एक जुनून है।

क्रिकेट वर्तमान में दुनिया का सबसे अधिक लोकप्रिय

खेल बता जाता है। मुझ में बचपन से ही क्रिकेट में सबसे ज्यादा रुची है। जब मैं मात्र १२ साल का था तब से ही मैंने क्रिकेट खेलना शुरू कर दिया था। क्रिकेट का खेल बहुत ही मजेदार और रोमांच से भरा होता है।

क्रिकेट घर के बाहर बडे मैदान में खेलने जाने वाला खेल है। यह खोल दो दीम के बीच खेला जाता है। प्रत्येक टीम में अकरा खिलाडी होते है। दो टिमों के बीच खेले जानेवाले इस खेल में एक टीम बल्ले बाजी करता है। और दुसरी टीम गेंदबाजी करती है। इन दो टीमों में अलावा मैदान में एक एम्पायर होता है। एक एम्पायर एक ऐसा व्यक्ति होता है, जिसे क्रिकेट के मैदान पर क्रिकेट के नियमोंसे अनुसार निर्णय लेने का अधिकार होता है। इस खेल में हार-जीत का फैसला दोनों टीम में से एक टीम द्वारा सबसे ज्यादा बनाए गए रन के आधार पर होता है, यानी जो टीम ज्यादा रन बनाती है वह टीम जीत जाती है।

क्रिकेट कई देशों में खेला जाता है। इस खेल को बच्चे हबुत ज्यादा पसंद करते है। जब बार खेल की बात आती है तो सभी लोगों की पसंद क्रिकेट ही होती है। क्रिकेट का खेल एकलंबी अवधी तक खेला जाता है। अन्य खेलोंके मुकाबले मुझे क्रिकेट ज्यादा पसंद है, मैं टीव्ही पर आवश्य देखता हूँ। विश्व का सबसे लोकप्रिय और चहिता खेल क्रिकेट है। विश्व में ही नहीं बल्कि भारत में भी क्रिकेट के दिवाने गली मोहल्ले में मिल जाएँगे। क्रिकेट खेल के महत्वपूर्ण फैसले जैसे खिलाडी आऊट है या नही, नो बॉल है या नही इत्यादी फैसले एम्पायर द्वारा ले जाते है। वर्तमान में भारतीय क्रिकेट टीम के कप्तान विराट कोहली और उप कप्तान रोहित शर्मा है।

महाडिक शाम

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

माँ

तिनका तिनका जोश तुमने
अपना घर बनाया तुमने
अपने तन के सुंदर पौधे पर
हम बच्चो को फूल सा सजाया तुमने
हमारे सब दुख उठाये तुमने
हमारी खुशियों में सुख ढूँढा तुमने
हमारे लिये लोरियाँ गाई तुमने
हमारे सपनों में खुद के सपने सजाए तुमने।

हम बच्चे अपनी राह चले गये,
और तुम,
दूर खड़ी अपना मीठा आशिर्वाद देती रही
पल बीते क्षण बीते
समय पग-पग चलता रहा,
अपना हिसाब लिखता रहा,
और आज ?

आज धीरे-धीरे तुम जिंदगी के
उस मुकाम पर आ पाऊँगी
जहाँ तुम थकी खड़ी हो
शरीर से आर मन से भी

मेरा मन मानने को तैयार नहीं
मेरा अंतरमन सुनने को तैयार नहीं
क्या तुम्हारे जिस्म में मिटने से
सब कुछ खत्म हो जाएगा
क्या चली जाओगी तुम
अपने प्यार की झोली समेट कर ?

वारागडे स्नेहल
बी.कॉम. भाग ३

कॉलेज

कॉलेज के यह मधुर क्षण
फिर न वापस आयेंगे
सोच लो ए दोस्त
कल हम सब जुदा हो जाएँगे
भूल सकोगे क्या कभी तुम
कॉलेज की यह जीवन कहानी
याद करेंगे सब यह कहानी
आएगी जब याद पुरानी
आज तुम हो कल हम है
मंदीर यह कॉलेज हमारा
कहाँ रहोगे तुम कहाँ रहेंगे हम
फिर न होगा मिलना हमारा
आज यहा जो पढते है
कल ये भी जानेवाला है
हम ना रहेंगे, तुम ना रहोगे
पर कॉलेज हमेशा अमर रहेगा ।

परिहार अक्षय
बी.एस्सी. भाग ३

बेटी

जन्म देने के लिए माँ चाहिए ।
रक्षा बंधन के लिए बहन चाहिए ।
कथा सुनाने के लिए दादी, नानी माँ चाहिए ।
जीवन सफर में साथ देने के लिए पत्नी चाहिए ।
हर सुख-दुःख में साथ देने के लिए सहेली चाहिए ।
इसलिए बेटी जिंदा रहनी चाहिए ॥

पवार सारिका
बी.एस्सी. भाग ३

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

... रेडिओ तरंग की खोज ...

रेडिओ तरंग एक प्रकार का इलेक्ट्रोमैग्नेटिक विकिरण है। इसके बारे में अनुमान पहली बार १८६७ में जेम्स क्लर्क मैक्सवेल ने गणितीय गणना के दौरान लगाया। मैक्सवेल ने उस दौरान प्रकाश के तरंगदैर्घ्य जैसे गुणों को देखा और उसी आधार पर वह समीकरण दिया जिसके सहारे प्रकाश तरंगों और रेडिओ तरंगों की व्याख्या की गई। इसके बाद १८८७ में हेरनिक हड्डी ने मैक्सवेल के इलेक्ट्रोमैग्नेटिक रेडिओ तरंगों का प्रयोग प्रयोगशाला में किया। फिर कई प्रयोगों के बाद इसकी पुष्टि की गयी। आज इस रेडिओ तरंगों का इस्तेमाल विभिन्न क्षेत्रों में हो रहा है। उदाहरण के तौर रेडिओ के एम और एफ एम स्टेशन यानी सूचना प्रसारण क्षेत्रों में इसने महत्वपूर्ण भूमिका निभायी है। हालाँ की इसका प्रयोग यही तक सीमित नहीं। रेडिओ फ्रिक्वेन्सी ऊर्जा का इस्तेमाल चिकित्सीय इलाज के लिए किया जाता है। ७५ वर्षों से इसका इस्तेमाल इस क्षेत्र में हो रहा है। यह विविध प्रकार की सर्जरी शरीर में किसी द्रव का जमा होना और अनिद्रा जैसी बिमारीयों का इलाज करने के लिए प्रयुक्त होती है। मैग्नेटिक रेजोनेंस इमेजिंग यानी एमआरआय के लिए भी रेडिओ तरंगों का इस्तेमाल होता है। जिसके जरिए मानव शरीर की इमेज बनती है।

रोकडे ऋतुजा
बी.एस्सी. भाग ३

जयवंत

... परमाणु ऊर्जा सिद्धांत ...

परमाणु ऊर्जा का सिद्धांत वह ऊर्जा है जो नियंत्रित परमाणु अभिक्रिया से उत्पन्न के लीहाज से यह ऊर्जा काफी महत्वपूर्ण मानी जाती है। परमाणु विखंडन के जरिए ऊर्जा प्राप्ति के लिए अर्नेस्ट रुदरफोर्ड को इसका श्रेय दिया जाता है। वर्ष १९१९ में उन्होंने परमाणु विखंडन का प्रयोग किया था। इस दौरान उन्होंने नाइट्रोजन पर रेडिओधर्मी पदार्थ से प्राकृतिक रूप से निकलनेवाले अल्फा कण से दमदारी की और अल्फा कण से अधिक ऊर्जायुक्त एक प्रोटॉन को निकलते देखा। १९३२ में उनके दो छात्र जॉन कॉक्रोफ्ट और अर्नेस्ट वॉल्टन ने पुरी तरह से परमाणु को विखंडित करने की कोशिश की। जेम्स चॅडविक द्वारा १९३२ में न्यूट्रॉन की खोज के बाद परमाणु विखंडन को पहली बार एनरीको फर्मा ने प्रयोगात्मक रूप से १९३४ में रोम में हासिल किया। इसके लिए युरेनियम पर प्रोटॉन की बमबारी की गयी और फिर वैज्ञानिकों ने पाया की अगर विखंडन की अभिक्रिया अतिरिक्त न्यूट्रॉन छोडती है तो वा एख स्वंचलित परमाणु श्रृंखला का निर्माण करती है। इस खोज के बाद परमाणु उर्जा क्षेत्र में क्रांतिकारी बदलाव आया।

शेलार अंकिता
बी.एस्सी. भाग ३

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा.

ता.जावली, जि.सातारा

... स्त्री भ्रूण की आवाज ...

माँ...ओ...माँ...माँ....ओ..
माँ...ओ...माँ... ओ सुनो
ना माँ..... मेरी बात....!
तुम मेरी आवाज क्यू नहीं
सूनती? मेरी आवाज को
अनसुनी क्यू कर रही हो?

इसमें मेरी क्या गलती है? मैं अब क्या करूँ? मैं तुम्हारी ही अंश हूँ। मेरे बदन में तुम्हारा ही खून दौड रहा है।

तुम मेरी आवाज इसलिए नहीं सून रही क्योंकि मैं एक लडकी हूँ। माँ तुम भी तो एक लडकी ही ना...? तुम्हारी माँ ने तुम्हे तो जन्म से पहले नहीं मार डाला। आज तुम मुझे क्यों मारना चाहती हो? मुझे इस संसार में जनम लेकर पुरी तरह अपना अच्छा खुद का जीवन बिताना है। इसमें मैंने खुब अच्छे अच्छे सपने संजोए है। मैं इस संसार मे पैदा होने के बाद बहुत अच्छा कार्य करने वाली हूँ। इस समाज में हर स्थित नारी का उध्दार करना चाहती हूँ। उसे उसका पर्याप्त स्थान प्राप्त कर देना चाहती हूँ।

अबला जीवन हाय ! ये तेरी कहानी।

आँचल में दुध और आँखो में पानी।

इस मैथिली शरण गुप्त के पद में परिवर्तन करना चाहती हूँ। इसलिए भगवान ने मुझे प्यार भरा रूप देते हुए मुझ में स्वाभिमान, संयम, सहन शीलता के साथ-साथ एक अप्रतिम सौंदर्य भी दिया है। जो कि लुभावना है। इन्ही गुणों के बलबुते पर मैं इस युग में नारी पर होनेवाली अत्याचारों का अहिंसात्मक रूप से विरोध करते हुए नारी को अच्छे मार्ग परला ने का प्रयास करूँगी। आज हमारे समाज में स्थित बहुत सारी नारियाँ पढी-लिखी है। पर वह आज उसका प्रयोग सिर्फ फैशन, मौज-मजा, ऐशो आराम, दूसरों के प्रति द्वेष भाव, अनपढ लोगों के प्रति घृणा, कुरूप व्यक्तियों के प्रति मत्सर, संयुक्त परिवार का त्याग आदि दुर्लक्षित प्रवृत्तियों को अपना रही है। बल्कि उसे पढ-लिखकर अपने मायके और ससुराल के साथ साथ उसे पुरे विश्व का उध्दार करना चाहिए। वह ये बाते आज भूल गयी है। उन्हीं नारियों में मुझे जन जागृति की नवचेतना

भरती है।

कल करें सो आज कर, आज करें सो अब कर
पल में प्रलय होयेगा, बहुरि करोगे कब ?

इस कबीर के उक्ति के अनुसार मुझे इस समाज में परिवर्तन लाकर नारी को अपना हक बताते-बताते उनमें नाया सृजनात्मक परिवर्तन करने की शुरुआत माँ की कोख से ही करने है, मैं आज एक आधुनिक युग की एक अर्भक हूँ, जो अपनी भावी जीवन का हर पल जाया नहीं जाने दूँगी बल्कि हर पल का हिसाब नए युग में अच्छा संस्कारित परिवर्तन करने में करूँगी।

माँ..... मैंने अपने परिवार के साथ साथ एक विश्वनगरी का भी सपना देखा है। जो मुझे जन्म के बाद पूरा करना है। जिससे आप के नाम को कलंक नहीं बल्कि आपका नाम हमेशा के लिए रोशन होगा। सच माँ.....

मच्छली जल की रानी है

जीवन उसका पानी है।

हाथ लगाओं तो डर जाएगी।

बाहर निकाला तो मर जाएगी।

इस मछली का जीवन पानी है। उसी तरह आज तुम्हारी कोख ही मेरा जीवन है। मछली को पानी से बाहर करने से मर जाती है। उसी तरह कोख से मुझे तुमने निकाल दिया तो मैं हमेशा के लिए भर जाऊँगी माँ।

मुझे बचाओं मुझे बचाओं.....

यह सब तुम्हारे ही हाथ में है। तुम्हारा अंश खत्म हो जाएगा। इसलिए माँ मुझे बचाओ, मुझे बचाओ..... !

समाज का उध्दार करो, माँ ओ मेरी माँ

जान सके तो जान लो, मुझ को

तेरी बाग का फुल हूँ मैं, मुझे पहचान सके तो पहचान ले मुझको,

माँ ओ मेरी माँ

शेलार प्रिया

(बी.एस्सी. भाग ३)

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा.
ता.जावली, जि.सातारा

ENGLISH SECTION

Prof. Jawal P. B.

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा.
ता.जावली, जि.सातारा

INDEX

No.	Name	Page No.
1	True Friendship	39
2	Just Try To Understand This...	40
3	A Mother	41
4	Dignity of Women	42
5	Unfortunate Goat	43
6	Secrete of Sucesses	44
7	Scientific Poem	45
8	Have a Dream	45
9	Importance of Water	46
10	Village of My Dream	48
11	Why Should One Read Literature:	49
12	Jokes	51
13	Teacher	52

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

TRUE FRIENDSHIP

Friendship is not just a relationship full of emotions, but a reflection too of goodness and endless belief. A friend who's always on time can have a friend who's always late a friend who's lightherated, Friends don't have to be alike. They know how to enjoy their differance, this is true friendship. In friendship, friends try to reason with you're when you being unreasonable. Friendship is the wine of life rich in love and beauty every rip of it having excitement to the heart and fills life with pleasant surprises to cherish always. To like and dislike the same thing, this is what makes a solid friendship. The ounument of a house is a friend who frequents it. Friendship ___ is a sheltering tree. It's warm shade of love and cause always ready to protect. There are three friendships which are advantageous friendship with the up-right, with the sincre and with the man of much

abseruation. Friendship uses our troubles to bound our souls together, friendship is wanting to share with one another, it is the promise of care for one another, it is the promise of lasting commitment,with every flower in bloom it seems another bit of earth is dressed in innocence and a true friend brings that kind of innocence to the heart. A true friend always thinks of you when all the others are thinking of themselves.A friend is one who knows your joys your secrets and your tears. Someone who causes and shares your world . Throughout the sad-sweet years.

Dalvi Aniket Udya
B.Sc. II

JUST TRY TO UNDERSTAND THIS...

Not your capabilities but your decisions differentiate you from other.

Actually - There is no comprehensive difference between "Capabilities" and "Decision" your "Capabilities" are your "Decision" from people's point of view and "Decision" are your "Capabilities" from your point of view.

The knowledge of everything:

There are 3 types of knowledge (according to me) that comprise the knowledge of everything .

- i) The things that I know, I don't know.
- ii) The things that I know, I don't know
- iii) The things that I do not know, I don't know.

If you desire to do not know everything, then go a step further and know nothing, because nothing comes after 'Everything' in the cycle of knowledge.

The greatest and most amazing mystery of life is that can live it without knowing it.

"The most unveal thing is this world is the world real"

Suppose, a baby is born and from birth she is in deep sleep and is dreaming about nicer things than practically possible in our world and continues dreaming till old

age and the dies.

She never wakes up to know about the real world. But that does not makes any difference because for her dreams were her real world. What if we, who thinks that we are living in the real world, are actually not, but living practically is just and illusion of logic and sight and where as the imagination is the real world.

It doesn's matter, because wht is real is not real, but what we believe is real.....

Gore Mahesh Anandro
B.Sc. II

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा.
ता.जावली, जि.सातारा

A MOTHER

A Mother is one who
Understands the things
You say and do.
Who always overlooks
Your faults and sees the
Best in you.

A Mother is one whose
Special love inspires you
Day by day.
How fills your heart with
Gladness in her warm
And thoughtful way.

A Mother is all these things
And more - the greatest
Then asure known.
And the dearest mother in
All of the world is the one!
Call my own

Desai Pormina Shantaram
B.Com. II

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा.
ता.जावली, जि.सातारा

DIGNITY OF WOMAN

Dont feel bad.

Dont feel sad.

Baby girl are the blessings of god
on this earth.

So feel happy on their birth for parents
girls are the coldness of eyes.

Very sincere kind & nice.

For brothers girls are like a beautiful flower.

In there prays there is a power.

For hobbies womans comfort & rest.

Very loving, caring like the freind the best for children the modal of love
& care.

A relationship very beautiful & rane.

Behind all the suces thereis a woman says by me.

Dont humilate them very happy you will be.

Gahine Divya Sanjay
B.Com. II

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा.
ता.जावली, जि.सातारा

UNFORTUNATE GOAT

There was a farmer who had a horse & a goat.

One day, the horse fall ill & he called the veterinarian, who said well ,your horse has a virus , He must take this medicine for three day. I'll come back on the third day & if he is not better,we are going to have to put him down.

Near by, the goat listened closely to their conversation.

The next day, they gave him the medicine & left.

The goat approavhed the horse & said. Be strong, friend. Get up or else they are going to put you to sleep.

On the second day, they gave him the medicine & left . The goat come back and said. Come buddy, get up or else you are going to die! Came on, I will help you get up. Let's go! one, two, three, four...

on the 3 rd day, they come to give him the medicine & the vet said unfortunately we are going to have to put him down tommorrow, otherwise the virus might spread & inject the other horses.

After they left, the goat approached the horse & said, listen pal, it's now or never! Get up! That is it slowly ! Great! come on, one, two, three... Good, good. Now faster, come on... fantastic! Run. run more ! Yes! yes ! yes! you did it, you are a champion !

All of sudden the owner come back, saw the horse running in the field & began shouting. It's a miracle ! My horse is cured, We must have a grand party. Let's cook the goat !

Jadhav Rahul Shrirang
B.Com. II

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

**Commerce ke student Agar film banaye to Filmo k Naam kya
honge :-**

- 1) Kabhi debit kabhi credit
- 2) Hum accounts k diwane hai
- 3) Hum profit pe marte hai
- 4) Hum tax de chuke sanam
- 5) Hamara calculaor aap ke pass hai
- 6) C.A. kiya to darना kya
- 7) Commerce se aacha kon hai
- 8) I hate mathematics
- 9) Rab ne miladi balance sheet

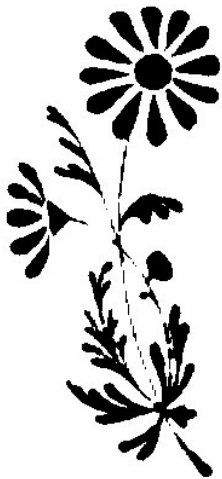

Commerce Shayri.....

Tere dosti main mujhe ho gaya hai fever
Tere dosti main mujhe ho gaya hai fever
Debit the receiver Credit the giver

**Chikne Shila Pandurang
B.com. II**

◆ Secrete of Sucesses ◆

Roof said, Aim high
Fan said, Be cool
Clock said, Time is precious
Mirror said, Reflect before doing
Window said, See the world
Calendar said, Be up to date
Door said, push hard to achieve
your goal.

**Chikne Shila Pandurang
B.com. II**

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा.
ता.जावली, जि.सातारा

Scientific Poem
Tomorrow is my exam,

Portion of science is wide.
To get rid of iron and sulphide,
dissolve the mixture in carbon disulphide.
Not only human,
But plant also respire.
Metals which are ductile,
can be shaped into a wire.
Change in chemical bonds,
Means a chemical reaction.
According to Newton's law,
"Every action has an opposite reaction."
Pressure multiplied by area,
Gives you force.
To every object an earth,
There is a source .
No maintenance of a vehicle,
Emits carbon monoxide.
So let's go study,
Because my science portion is wide.

Ingale Dipak Sandip
B.Sc. II

HAVE A DREAM

I have a dream, to make life
beautiful .A better world that lives with love
where humanity rules all above would you
like to see, how much it's filled with glee?

I have a dream, that makes me a
better person.I live with hope a smile
always.

A positive mind and honesty stays would
you like to see, how good has been
changing me?

I have a dream, that fills my goal with
passion. A hardworking mind, strong
determination. Endless efforts, focus and
concentration.Would you like to see, how
success followed me?

I have a dream , a wish for every
child. Do not be scared of dreaming high.
Chase this dream even if beyond the sky.
Only then you would see, how dreams turn
to reality.

Ingale Dipak Sandip
B.Sc. II

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

IMPORTANCE OF WATER AND WATER CONSERVATION

Water covers 71% of the Earth's surface, and is vital for all known forms of life. On Earth, it is found mostly in oceans and other large water bodies, with 1.6% of water below ground in aquifers and 0.001% in the air as vapor, clouds (formed of solid and liquid water particles suspended in air), and precipitation. Oceans hold 97% of surface water, glaciers and polar ice caps 2.4%, and other land surface water such as rivers, lakes and ponds 0.6%. A very small amount of the Earth's water is contained within biological bodies and manufactured products.

Water on Earth moves continually through a cycle of evaporation or transpiration (evapotranspiration), precipitation, and runoff, usually reaching the sea. Over land, evaporation and transpiration contribute to the precipitation over land.

What is Water Scarcity?

Simply put, water scarcity is either the lack of enough water (quantity) or lack of access to safe water (quality) It's hard for most of us to imagine that clean, safe water is not something that can be taken for granted. But, in the developing world, finding a reliable source of safe water is often time consuming and expensive. This is known as economic scarcity. Water can be found...it simply requires more resources to do it. In other areas, the lack of water is a more profound problem. There simply isn't enough. That is known as physical scarcity. The problem of water scarcity is a growing one. As more people put ever increasing demands on limited supplies, the cost and effort to build or even maintain access to water will increase. And water's importance to political and social stability will only grow with the crisis.

SAVE WATER SAVE LIFE

Water is an interesting issue. As with all of Nature it is a symbiotic factor in a greater whole, and an element all life depends on. As we degrade our soils, poison our land and remove the natural catchments for runoff through deforestation and removal of trees; as we fill in our waterways and natural filtering systems in the name of development and progress; as we dam up rivers destroying natural eco-systems, we completely upset the natural scheme of things that water needs to flow and filter clean water for us all

We will kill each over water.

In our slumber we have assumed water will always be there for us – Clean water to drink, waterways for recreation, healthy rivers and oceans to supply supply us with healthy fish, water to wash our cars, water to green our lawns and *landscapes*, *water to bath and shower in*, *water to brush our teeth with*, *water for swimming pools*.

We can conserve, and consciousness is growing, but what about the new billions of people coming into the planet over the next few decades. As water levels go down, the pollutants in it get stronger. All of life is interdependent and all of life needs water or....?

How Valuable Water is?

Three things no one can't live without are Oxygen, Water and Food. No one can live without Water. But do you know how precious is water and how much pure water we have in world.

If 10 years ago someone had given suggestion to sell the pure water, I'm sure people made good joke or laughed a lot on him. But nowadays mineral or purified water is billion dollar industry. People are ready to spend 20 rupees for water bottle, because we know it's not easy to get pure or clean water. One thing is sure; in future we are going to get shortage of clean water. In India you can see water shortage in every state,

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

whether it's capital of India, Delhi or a village of Bihar. People can't get clean water easily.

Here are some water facts to remember:

- Less than 1% of the earth's water is suitable for drinking
- More than a billion people around the globe survive on just over 1 gallon (4 liters) of water per day
- Potentially more than 3 billion people may suffer from water shortages by the year 2025
- 66% of the human body is water
- A person can only live without water for approximately one week

How to save Water without changing your life style

The average household consumes approximately 240lt of water per person per day. That means that for a household with four people in it, 960lt of water is used every day which equates to 350'400lt per year

How is this usage broken down? Would you believe that only 3% of your total water consumed is used for drinking and cooking? The rest is used for the garden (35%), toilet flushing (29%), bathing/ showering (20%) and for laundry (13%). If we convert these percentages to volumes, the average home uses 122'640lt per year to water the garden, 101'616lt to flush your toilet, 70'080lt to keep ourselves clean and 45'552lt to keep our clothes clean! The other 10'512lt per year is used for drinking and cooking. Water Rhapsody look to match water quality with application. Municipal water for drinking (for now anyway but this could change), rainwater for showering, toilet flushing and laundry and lastly, grey water for garden irrigation. A combination of all of our systems can save you up to 90% on your water bills!

Rain Water Harvesting:

Ground water resource gets naturally recharged through percolation. But due to indiscriminate development and rapid urbanization, exposed surface for soil has been reduced drastically with resultant reduction in percolation of rainwater, thereby depleting ground water resource. Rainwater harvesting is the process of augmenting the natural filtration of rainwater in to the underground formation by some artificial methods. "Conscious collection and storage of rainwater to cater to demands of water, for drinking, domestic purpose & irrigation"

Broadly there are two ways of harvesting rainwater:

- 1) Surface runoff harvesting
- 2) Roof top rainwater harvesting

If you harvest your rainwater, your water savings are even bigger as the water you harvest is used for bathing, showering, laundry and toilet flushing. Rainfall is seasonal, but for the rainy months, you could be self-sufficient in terms of water supply

Save Water Save Planet:

Water is the most valuable resource of nature. It is a endless creation by god so people don't take care of this matter. As a result crisis of water become one of the most important issue.

Desperately using of water is a bad sign for the world. There are many areas in the world where people don't get their drinking water properly. The beauty of nature effecting by this problem. So we have to use the water as much we need without wasting. While shaving or washing your face doesn't let water run.

Bailkar Ajinkya Ananda
B.A. II

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

THE VILLAGE OF MY DREAM

There are many in our countries who idealize our villages. Gandhiji was one of them. Rabindranath also had a yearning for the quiet countryside. During the days of non-co-operation, there was a resounding cry—'Back to Villages'. And yet few of us today would wish to be permanent dwellers in a village. We do not wish to be left in the back-water of a bygone age. No one will, for a moment, undervalue the quietness, even the beauty or poetry of the green fields, the blue skies found in the village. The city and not idyllic village is the place where most of the work is done today.

Villages, of course, cannot be abolished. We must have villages where the tillers of the soil live in close touch with the earth; Villages of today cannot be at all like the villages of the past. They will have to be urbanized. They will have to be something between a village and a town by green corn-fields.

The first step towards this urbanization is to bring electricity to every cottage. A lighted nighttime will mean an extension of the day and therefore, more work and amusement. Fortunately, our hydroelectric multipurpose schemes of Bhakra Nangal, Damodar, Hirakund, and Tungabhadra largely carry electric power to distant villages. Actually all villages of Punjab are now electrified. In some other states, also electricity has travelled far into interior village.

Large-scale farming with mechanized ploughs will lead to vast increase in production and therefore in rural prosperity. Electrical motor will pump water from rivers and from deep tube-wells for irrigating land. In a similar way, dairy and poultry farming are springing up in villages like Bally and Haringhata in West Bengal.

Rural economy rests on agriculture, backed by small scale and cottage industries. The importance of the artisan find the craftsman can hardly be over-stated. Ambitious project of developing cottage industries on the Japanese model may do something to change the outlook in our villages.

A modern village will have scope for many new industries. The, future villages of my dream will have all the amenities of the city without the congested living. For a city today is nothing but a concrete jungle. Villages in many states have been brought under the Panchayet system. They are now expected to prosper and throb with new life, with villagers moving at a faster pace.

Hirve Divya Maruti
B.A. III

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

WHY SHOULD ONE READ LITERATURE:

Literature provides pleasure to listeners and readers. It is a relaxing escape from daily problems, and it fills leisure moments. Making time for recreational reading and using high-quality literature help to develop enthusiastic readers and improve achievement (Block & Mangieri, 2002). According to Rosenblatt (1995, p. 175), “The power of literature to offer entertainment and recreation is . . . still its prime reason for survival.” Developing a love of literature as a recreational activity is possibly the most important outcome of a literature program. ?

Literature builds experience. Children expand their horizons through vicarious experiences. They visit new places, gain new experiences, and meet new people. They learn about the past as well as the present and learn about a variety of cultures, including their own. They discover the common goals and similar emotions found in people of all times and places. Two examples of books that provide such experiences are *Nory Ryan’s Song* by Patricia Reilly Giff, a harsh survival story set in Ireland during the potato famine of 1845, and Patricia Polacco’s *The Butterfly*, dealing with Nazis, resistance, and Jewish persecution during World War II. ?

Literature provides a language model for those who hear and read it. Good literature exposes children to correct sentence patterns, standard story structures, and varied word usage. Children for whom English is a second language can improve their English with the interesting context, and all children benefit from new vocabulary that is woven into the stories. ?

Literature develops thinking skills. Discussions of literature bring out reasoning related to sequence; cause and effect; character motivation; predictions; visualization of actions, characters, and settings; critical analysis of the story; and creative responses. ?

Literature supports all areas of the language arts curriculum. The chapter-opening classroom vignette shows how literature brings together all of the language arts. Listening to stories provides opportunities for honing listening skills, and discussion allows children to express their thoughts, feelings, and reactions. When students read literature, they are practicing their comprehension strategies in meaningful situations. Young writers may use various genres of literature as models for their own writing, and literature can be the basis for creative dramatics. Children can find stories to read and puzzles to solve on the Internet, and the computer can serve as a word processor for creating stories of their own. ?

Literature helps children deal with their problems. By finding out about the problems of others through books, children receive insights into dealing with their own problems, a process called *bibliotherapy*. Children might identify with Gilly, living resentfully in a foster home in Katherine Paterson’s *The Great Gilly Hopkins*, or with Mary Alice, a city girl forced to live with her grandma in a “hick town” in Richard Peck’s *A Year Down Yonder*. ?

Picture books develop visual literacy. The carefully crafted, creative illustrations in picture

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

books develop children's awareness of line, color, space, shape, and design. Some illustrations complement or reinforce the story, whereas others enhance or extend the text. Pictures convey meaning and open new opportunities for interpretation (Giorgis et al., 1999). ?

Multicultural literature helps readers value people from different races, ethnic groups, and cultures. Excellent, well-illustrated books are available for many cultural groups. Children from such populations gain self-esteem by seeing themselves represented in books, and mainstream children begin to appreciate others from culturally diverse backgrounds. ?

Literature helps establish career concepts. For children who have limited knowledge of occupations, literature expands their ideas for potential careers (Harkins, 2001). Peggy Rathman's *Officer Buckle and Gloria*, about a police officer who shares information, and Alexandra Day's *Frank and Ernest on the Road*, about truck driving, give insights into two career choices. ?

Literature integrates the curriculum. **Trade books** (books of the trade, or library books) supplement and enrich any part of the curriculum. Instead of relying solely on textbooks, look for recent, brightly illustrated books on specific topics related to your theme or subject area. Remember that textbooks are assigned, but trade books are often chosen. ?

Literature improves reading ability and attitudes. A study of thirty second-, third-, fourth-, and sixth-grade classrooms by Block, Reed, and deTuncq (2003) indicated that students benefited more from twenty minutes of daily trade book or short story reading instruction. The researchers claim that reading from trade books resulted in increased reading ability, improved attitudes toward reading, and increased reading rate. ?

Parte Sahil Shantaram
B.A. III

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

JOKES

Wife: "How would you describe me?"

Husband: "ABCDEFGHGIJK."

Wife: "What does that mean?"

Husband: "Adorable, beautiful, cute, delightful, elegant, fashionable, gorgeous, and hot."

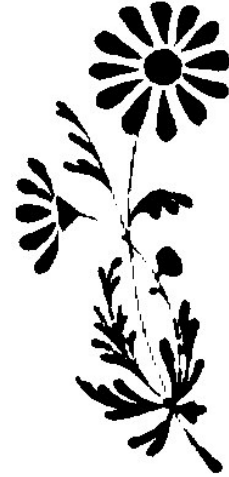
Wife: "Aw, thank you, but what about IJK?"

Husband: "I'm just kidding!"

A child asked his father, "How were people born?" So his father said, "Adam and Eve made babies, then their babies became adults and made babies, and so on." The child then went to his mother, asked her the same question and she told him, "We were monkeys then we evolved to become like we are now." The child ran back to his father and said, "You lied to me!" His father replied, "No, your mom was talking about her side of the family."

CRAZY QUESTIONS AND SILLY ANSWERS

- What is the quickest way to double your money ?
Fold it in half !
- What is hail ?
Hard boiled rain !
- What is Cheddar Gorge ?
A large cheese sandwich !
- What language do they speak in Cuba ?
Cubic !
- What is a myth ?
A female moth !
- What is an archaeologist ?
Someone who's career is in ruins !
- What is the noisiest game ?
Squash - because you can't play it without raising a racquet!

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

- Why do birds fly south in the winter ?
Because it's too far to walk !
- How many balls of string would it take to reach the moon ?
Just one if it's long enough !
- What holds the sun up in the sky ?
Sunbeams !
- Who invented fire ?
Some bright spark !
- Where does success come before work ?
In the dictionary !
- Why did cavemen draw pictures of hippopotamuses and rhinoceroses on their walls ?
Because they couldn't spell their names !
- What animals are on legal documents ?
Seals !

Wangade Supriya Dilip
B.A. III

* TEACHER *

Paint their minds
and guide their thoughts
Share their achievements
and achive their faults

Inspire a love
of knowledge and truth
As you light the path
which leads our youth

For our future brightness
with each lesson you teach
Each smile you lengthen
Each goal you help reach
For the dawn of each poet
each pilosopher and king
Begins with a teacher
And the wisdom they bring.

Aaglave Shubham Dattatray
B.A. I

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा.
ता.जावली, जि.सातारा

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा.
ता.जावली, जि.सातारा

अनुक्रमणिका

अ.नं.	घटक	पान नं.
१	ग्रंथालय व माहिती केंद्र	५५
२	अग्रणी महाविद्यालय योजना	५७
३	सांस्कृतिक विभाग	५८
४	जिमखाना विभाग	५९
५	परीक्षा विभाग अहवाल	५९
६	डिपार्टमेंट ऑफ फिजिक्स	६०
७	अर्थशास्त्र	६०
८	डिपार्टमेंट ऑफ केमिस्ट्री	६०
९	डिपार्टमेंट ऑफ मायक्रोबायोलॉजी	६१
१०	हिंदी विभाग	६१
११	डिपार्टमेंट ऑफ कॉर्स	६२
१२	डिपार्टमेंट ऑफ हिस्ट्री	६३
१३	डिपार्टमेंट ऑफ बॉटनी	६४

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा.

ता.जावली, जि.सातारा

● ग्रंथालय व माहिती केंद्र ●

॥ ग्रंथालय हे संचित आहे विचार विश्वाचे शब्दांची रत्ने भरुनी राहिले भांडार शारदेचे ॥

सध्याच्या माहिती तंत्रज्ञानाच्या युगात ग्रंथालय हे "KNOWLEDGE RESOURCE CENTER" ची भूमिका बजावत आहे. आमच्या महाविद्यालयातील ग्रंथालयामध्ये एकूण ग्रंथसंख्या ११५५४ आहे. तसेच एकूण २० नियतकालिके/जर्नल्स घेतले जात आहेत. ११ दैनिक वर्तमानपत्रे घेतली जात आहेत. तसेच ई-बुक्स, नॉन बुक मटेरिअल आणि ग्रे लिटरेचर चा अंतर्भाव केला जात आहेत.

Library Orientation and Information Literacy program 2019-20 :-

चालू शैक्षणिक वर्षात प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांना ग्रंथालयाचा परिचय होण्यासाठी ग्रंथालयाचा नेमका वापर कसा करावयाचा या बाबत Library Orientation and Information Literacy program 2019-20 हा B.A. I, B.Com. I व B.Sc. I वर्गावर मार्गदर्शन पर व्याख्यान ग्रंथपाल डॉ. सुधीर नगरकर यांनी घेतले. तसेच ग्रंथालयात येऊन ग्रंथालयाचा वापर कसा करावयाचा याचे विद्यार्थ्यांना ग्रंथालयात आणून प्रात्यक्षिक दाखविण्यात आले.

ग्रंथपाल दिन २०१९-२० :-

ग्रंथपाल दिन निमित्त प्रमुख पाहुणे म्हणून महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. प्रमोद घाटगे सर उपस्थित होते. प्रास्ताविक डॉ. सुधीर नगरकर यांची केले. त्यात डॉ. एस. आर. रंगनाथन यांचा जन्मदिवसाचे महत्व सांगितले. प्रमुख पाहुणे यांनी वर्तमानपत्रे, जर्नल्स व संदर्भ पुस्तके वाचून विद्यार्थ्यांने आपले ज्ञान अद्ययावत ठेवावे असे मार्गदर्शन केले. प्राचार्य डॉ. एम. बी. वाघमोडे यांनी ग्रंथालय हा महाविद्यालयाचा आत्मा असतो. ग्रंथालयाचा विकास झाला तर समाजाचा विकास होतो.

ग्रंथालयाचा वापर करून विद्यार्थ्यांनी आपले भविष्य घडवावे असे उद्बोधन केले. या वेळी महाविद्यालयातील नियतकालिकांचे व जर्नल्सचे प्रदर्शन भरविण्यात आले. या कार्यक्रमासाठी प्रा.सुनिल गायकवाड, डॉ.सासंगपाणी शिंदे, प्रा. गेजगे, डॉ. संजय भोसले, प्रा. प्रकाश जवळ, डॉ. संजय धोंडे, डॉ. उदय पवार तसेच प्रा. सुनिल केमदारणे व ग्रंथालय सेवक श्री. वसंत धनावडे उपस्थित होते. या कार्यक्रमास सर्व शाखेच्या विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला. या कार्यक्रमासाठी श्री.आबासाहेब देशमुख, श्री.जगदिश ओंबळे, श्री.प्रशांत परिहार यांचे सहकार्य लाभले.

वाचन प्रेरणा दिन :-

दि.१५ ऑक्टोबर २०२० रोजी आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालयात वाचन प्रेरणा दिन साजरा करण्यात आला. कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक ग्रंथपाल डॉ.सुधीर नगरकर यांनी डॉ.ए.पी.जे. अब्दुलकलाम यांचा शैक्षणिक जीवनाचा प्रवास सांगितला. तसेच वाचन प्रेरणा दिनानिमित्त सर्वांकडून वाचन वृद्धीसाठी सर्वांनी संकल्प खालीलप्रमाणे म्हटला. मी संकल्प करतो कि, माझ्या व्यक्तिमत्व विकासासाठी, सकारात्मक प्रेरणेसाठी आणि ज्ञानप्राप्तीसाठी, नियमित वाचन करीन तसेच माझ्या परिवारातील सदस्यांना, मित्रांना व विद्यार्थ्यांना देखील चांगले आयुष्य घडविण्यासाठी, वाचन करण्यास प्रवृत्त करीन, नियमित वाचूया जीवन घडवूया.

या कार्यक्रमासाठी अध्यक्ष अध्यक्षीय मनोगतात प्राचार्य डॉ.प्रमोद घाटगे यांनी, डॉ.एपीजे अब्दुल कलाम यांचा आदर्श घेऊन वाचनाची सवय प्रत्येकाने जोपासली पाहिजे तसेच वाचाल तर वाचाल हा संदेश दिला. सर्व प्राध्यापकांनी वाचन सवयी विकसित करून विद्यार्थ्यांचा व्यक्तिमत्व विकास करून त्यांचे भविष्य घडवावे असे मार्गदर्शन केले. तसेच ग्रंथालयाकडून सुरु केलेल्या सोशल नेटवर्किंगचा वापर ई-वाचन कट्टा उपक्रमाचा सर्वांनी वापर करावा असे आवाहन केले. आभार प्रदर्शन श्री.वसंत धनावडे यांनी केले. या कार्यक्रमासाठी महाविद्यालयाचे सर्व प्राध्यापक वृंद व शिक्षकेत्तर कर्मचारी

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा.

ता.जावली, जि.सातारा

उपस्थित होते.

ग्रंथालय आपल्या वर्गात उपक्रम :-

आपल्या महाविद्यालयात विद्यार्थ्यांना वाचन सवयी वाढीसाठी ग्रंथालयाने B.A., B.Com., व B.Sc., च्या वर्गामध्ये जाऊन सलग एक तास या कार्यक्रमासाठी ग्रंथालयामार्फत मुकवाचन उपक्रम राबविण्यात आला. अविनाश मदन, आबासाहेब देशमुख, जगदिश ओंबळे, हिंदूराव जाधव, प्रशांत परिहार यांनी ग्रंथप्रदर्शन आणि विविध उपक्रमात सहभाग घेतला. या कार्यक्रमास महाविद्यालयाचे डॉ.सारंग शिंदे, प्रा.डॉ.संजय भोसले, व इतर प्राध्यापकवाचक, विद्यार्थीवाचकांनी सहभाग घेतला.

Library Services :-

महाविद्यालयाच्या ग्रंथालयातून अनेक ग्रंथालयीन सेवा वाचकांना पुरविल्या जातात. वाचकांना देवघेव सेवा, संदर्भ सेवा, रेफरल सेवा CAS, SDI सेवा तसेच प्रतिलिपी सेवा, करिअर माहिती सेवा, कात्रण सेवा आणि Online Information सेवा व Social Networking सेवा दिल्या जात आहेत. तसेच महाविद्यालयाच्या www.assmmedha.edu.in या वेबसाईटच्या माध्यमातून महाविद्यालयाची अद्ययावत माहिती उपयोजका पर्यंत पोहचविली जाते.

email service - assmlibrarymedha@gmail.com

Library Website :-

<https://sites.google.com/view/assmlibrarymedha>

Facebook Account Name :- Assmlibrary Medha

Facebook Page :-

<http://www.facebook.com/Assm-Medha-Library-779541448844980/>

MPSC/UPSC Study Centre ASSM Medha Face book

Page :- <http://www.facebook.com/assmlibrarymedha/>

whatsup LIBRARY SERVICE - 9096572888

Library Automation :-

ग्रंथालयामध्ये कोहा हे software वापरून ग्रंथालयाचे Library Automation पूर्ण करण्यात आले आहे. आधुनिक माहिती तंत्रज्ञानाच्या युगात वाचकांचा वेळ वाचवून सेवा देण्यासाठी ग्रंथालय सुसज्ज झाले आहे. महाविद्यालयाचे ग्रंथालय हे माहितीचे निर्मिती, संकलन, संग्रहण, संप्रेषण आणि माहितीची प्रतीप्राप्ती करण्यासाठी उपयोजकांना माहितीवर प्रक्रिया करण्याची महत्वाची भूमिका बजावत आहे. ग्रंथपाल डॉ. सुधीर नगरकर, श्री.वसंत धनावडे व श्री. अविनाश मदन हे ग्रंथालयातील सेवक सेवाभावी वृत्तीने वाचकांना सेवा देण्याचे कार्य करीत असतात. वाचकांचे समाधान हाच केंद्रबिंदू मानून ग्रंथालय कार्य करीत आहे.

STATE LEVEL WEBINAR ON MPSC-

UPSC/PSI-STI-ASO व इतरही सर्व स्पर्धा परीक्षांची तयारी कशी करावी या विषयांवर ऑनलाईन माध्यमाद्वारे मोफत मार्गदर्शनपर व्याख्यान :-

अपयशाला न घाबरता सतत प्रयत्नवादी रहा यश तुमचेच आहे! आमदार शशिकांत शिंदे साहेब द युनिक अकॅडमीच्या सहकार्याने जयवंत प्रतिष्ठान हुमगांव संचलित आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय मेढा आणि आमदार शशिकांत शिंदे स्पर्धा परीक्षा केंद्र, कोरेगांव यांच्या संयुक्त विद्यमाने शनिवार दि. ६ मार्च २०२१ रोजी सकाळी ११ वाजता STATE LEVEL WEBINAR ON MPSC-UPSC/PSI-STI-ASO व इतरही सर्व स्पर्धा परीक्षांची तयारी कशी करावी या विषयांवर ऑनलाईन माध्यमाद्वारे मोफत मार्गदर्शनपर व्याख्यान आयोजित केले होते. या वेबिनार साठी प्रमुख उपस्थिती आदरणीय आमदार शशिकांत शिंदे साहेब होते. त्यांनी विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करताना अपयशाला खचून न जाता सतत प्रयत्नवादी राहून अभ्यास केला तर नक्कीच यश मिळेल. जिद्द, चिकाटी आणि अभ्यासातील सातत्य असेल तर सातारा जिल्ह्यातील अनेक अधिकारी यांचा सत्कार करण्याचे भाग्य आम्हास

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

मिळेल असे सांगितले. तसेच आदरणीय सौ.वैशाली शिंदे (सचिव, जयवंत प्रतिष्ठान) यांनी कोरेगाव येथे स्पर्धा परीक्षा केंद्र व अभ्यासिका उपलब्ध करून दिलेली आहे. त्यामध्ये अनेक होतकरु गरीब विद्यार्थी अभ्यास करून नक्कीच यश मिळवतील अशा शुभेच्छा दिल्या.

सातारा जिल्हा राष्ट्रवादी युवक काँग्रेसचे अध्यक्ष मा.तेजसदादा शिंदे यांनी स्पर्धा परीक्षेसाठी अनेक वेबिनार, व्याख्याने आयोजित करण्यासाठी सर्वोत्तोपरी मदत करीन असे सांगितले. तसेच विद्यार्थ्यांना यशस्वी होण्यासाठी शुभेच्छा दिल्या. स्पर्धा परीक्षांची तयारी कशी करावी या विषयावर मार्गदर्शन करण्यात आले. प्रमुख मार्गदर्शन हर्षल लवंगारे (प्राध्यापक, द युनिक अकॅडमी पुणे) हे होते. त्यांनी स्पर्धा परीक्षेची तयारी कशी करावी, त्याचे स्वरूप, स्पर्धा परीक्षेविषयी इत्थंभूत माहिती सांगितली.

प्रास्ताविक मा.प्राचार्य डॉ.प्रमोद घाटगे सर यांनी केले. त्यांनी कार्यक्रमाचा उद्देश सांगितला व विद्यार्थ्यांना पुढील येणाऱ्या परीक्षेसाठी शुभेच्छा दिल्या. द युनिक अकॅडमी यांच्या वतीने प्रास्ताविक चंद्रकांत खराटे यांची केले. या कार्यक्रमासाठी सुत्रसंचालन माविद्यालयाचे स्पर्धा परीक्षा विभाग प्रमुख डॉ. सुधीर नगरकर यांची केले. तसेच आभार प्रदर्शन डॉ.गणेश होळ यांनी केले. या स्टेट लेवल वेबिनार चा महाराष्ट्रातून एकूण ८०० पेक्षा जास्त विद्यार्थ्यांनी सहभाग नोंदविला.

ग्रंथालय समृद्ध करण्यासाठी जयवंत प्रतिष्ठान संस्थेचे संस्थापक अध्यक्ष मा.शशिकांत शिंदे, सचिव मा.वैशाली शिंदे, मा. तेजसदादा शिंदे तसेच मा.राहूलभाई जगताप आणि विश्वस्त मा.अशोकराव नवले व मा. दादासाहेब शिंदे यांची सतत प्रेरणा मिळत असते. तसेच महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. प्रमोद घाटगे व सर्व विषयांचे HOD व प्राध्यापक वृंद आणि शिक्षकेत्तर कर्मचारी व विद्यार्थी यांचे सतत सहकार्य व मार्गदर्शन मिळते.

डॉ.सुधीर नगरकर
(ग्रंथपाल)
ज्ञान स्रोत केंद्र मेढा

अग्रणी महाविद्यालय योजना अहवाल (२०२०-२१)

सन २०२१-२१ या शैक्षणिक वर्षात अग्रणी महाविद्यालय योजना या विभागांतर्गत खालील कार्यक्रमांचे आयोजन करण्यात आले.

- १) रसायनशास्त्राच्या पदवीधारकांना कोव्हीड-१९ नंतर नोकरीतील संधी - ऑनलाईन - १३ सप्टेंबर २०२०
- २) रानभाज्यांचे प्रदर्शन - ऑनलाईन - २८ सप्टेंबर २०२०
- ३) One Day workshop on consumer guidance and financial literacy - ऑफलाईन - डिसेंबर २०२०
- ४) राज्यस्तरीय वेबिनार - Recent trends in Zoology - ऑनलाईन - १३ जानेवारी २०२१
- ५) मशरूम बी उत्पादन - ऑफलाईन - १८ फेब्रुवारी २०२१
- ६) एक दिवसीय कार्यशाळा स्पर्धा परीक्षांची तयारी - ऑनलाईन - ६ मार्च २०२१
- ७) Career in higher education - ऑनलाईन - ८ मार्च २०२१
- ८) A Critical appraisal of Santiago in old man and sea - ऑनलाईन - १८ मार्च २०२१
- ९) कृषी व्यवसाय व्यवस्थापन - ऑफलाईन - २२ मार्च २०२१

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

सांस्कृतिक विभाग अहवाल (२०२०-२१)

जयवंत प्रतिष्ठान हुमगांव संचलित आ.शशिकांत शिंदे महाविद्यालयाच्या सांस्कृतिक विभागाच्या वतीने शैक्षणिक वर्ष २०२०-२०२१ वर्षात खालील प्रमाणे विविध कार्यक्रमांचे ऑनलाईन पध्दतीने आयोजित करण्यात आलेल्या विविध कार्यक्रमांत सहभागी करून विद्यार्थ्यांच्या कलागुणांना वाव देण्यात आला.

१) ५ जानेवारी २०२१ रोजी शिवाजी विद्यापीठाच्या विद्यार्थी विकास मंडळाच्या वतीने आयोजित करण्यात आलेल्या एकल वाद्य, गायन व विनोद व नकला स्पर्धेत महाविद्यालयातील १) सौरभ धनावडे (बी.एस.सी. भाग ३) ढोलकी वादन, २) रविंद्र लोहार (बी.ए.भाग २) - सुगम गायन या दोन विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेऊन उत्कृष्ट सादरीकरण केले.

२) २८ एप्रिल २०२१ रोजी महाराष्ट्रातील सुप्रसिध्द गायिका सुलोचना चव्हाण यांनी १९७०-८० या दशकात लोकप्रिय केलेले गीत बुध्द कबीर भिमराव फुले हे प्रबोधनात्मक गीताचे ध्वनीमुद्रण गायन विद्यार्थ्यांसमोर सादरीकरण केले. त्यातून गायन व वैज्ञानिक दृष्टीकोन विकसीत करण्याचा प्रयत्न केला.

३) ५ मे २०२१ रोजी सांस्कृतिक विभागाच्या वतीने क्रांती खांडे यांनी निर्माण केलेल्या चैत्र या मराठी माहितीपटाचे सादरीकरण करून विद्यार्थ्यांना माहितीपट निर्मिती, लेखन, छायाचित्रण, दिग्दर्शन, अभिनय याविषयीचे मार्गदर्शन केले.

४) १८ मे २०२१ रोजी सौ.शिल्पा संदिप मठपती यांनी निर्माण केलेल्या जात्यावरच्या ओव्या : एक सांस्कृतिक ठेवा यावर ऑनलाईन ध्वनीचित्र फितीद्वारे विद्यार्थ्यांमध्ये ओवी या प्रकाराबद्दलची माहिती दिली.

५) ८ जून २०२१ श्री शहाजी छत्रपती महाविद्यालय कोल्हापूर यांच्या वतीने आयोजित करण्यात आलेल्या प्रा.दत्ता भगत लिखित मराठी नाटक आणि रंगभूमीचा इतिहास या विषयावरील अभासी दूरदर्शन प्रणाली द्वारे झालेल्या वेबीनारमध्ये सहभाग.

६) ५ जुलै २०२१ रोजी देशभक्त आनंदराव बळवंत नाईक आर्ट्स अँड सायन्स कॉलेज यशवंतनगर (चिखली) ता.शिराळा जि.सांगली यांनी आयोजित केलेल्या प्रबोधनाचा शाहिरी जलसा या एकदिवसीय अभासी दूरदर्शन प्रणाली द्वारे आयोजित केलेल्या कार्यक्रमात विद्यार्थ्यांना सहभागी करून घेतले. सिने अभिनेते सुबोध भावे, डॉ.गणेश चंदनशिवे यांनी या कार्यक्रमात सहभाग घेतला होता.

७) १ ऑगस्ट २०२१ रोजी शिवाजी विद्यापीठाच्या लोकशाहीर आण्णा भाऊ साठे अद्यासनाच्या वतीने आयोजित करण्यात आलेल्या वेबीनार कार्यक्रमात विद्यार्थी सहभागी झाले. यावेळी जेष्ठ कवी व विधान परिषद आ.लहू कानडे यांच्या व्याख्यान व सांगली येथील शाहीर देवानंद माळी यांनी आण्णा भाऊ साठे यांची गाणी गायली.

प्रा.आनंद साठे
समन्वयक
(सांस्कृतिक विभाग)

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

जिमखाना विभाग

- १) २१ जून २०२० ऑनलाईन आंतरराष्ट्रीय योग दिन साजरा
- २) योग दिनानिमित्त प्रश्नमंजुषा - दि. २१/०६/२०२०
- ३) क्रिडा दिन साजरा - दि. १९/०८/२०२०
- ४) शहीद दिन - तुकाराम आंबळे स्मरणार्थ
मा. प्राचार्य डॉ.प्रमोद घाटगे यांचे हस्ते प्रतिमापुजन दि.२६/११/२०२०

परीक्षा विभाग अहवाल (२०२०-२१)

हिवाळी सत्रातील विद्यापीठीय अग्रणी महाविद्यालय योजने अंतर्गत येणाऱ्या शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर परीक्षा सेमिस्टर ३, ४, ५ व ६ चे आयोजन व मूल्यमापन, याअंतर्गत ९ महाविद्यालयांच्या परीक्षा यशस्वी पूर्ण.

उन्हाळी सत्रातील रिपीटर विद्यार्थ्यांच्या सेमिस्टर ५, सेमिस्टर ६ च्या ऑनलाईन व ऑफलाईन पध्दतीने शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर परीक्षा यशस्वी पूर्ण.

शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ मधील महाविद्यालयीन स्तरावरील बी.ए./बी.कॉम./बी.एस्सी भाग १, सेमिस्टर १ व २ च्या ऑनलाईन पध्दतीने परीक्षा यशस्वी पूर्ण.

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा.
ता.जावली, जि.सातारा

अर्थशास्त्र विभाग
(२०२०-२१)

१) दिनांक २५ जून २०२० रोजी अर्थशास्त्र विभाग व शिवाजी युनिव्हर्सिटी इकॉनॉमिक असोसिएशन, कोल्हापूर (सुयेक) यांच्या संयुक्त विद्यमाने Impact of COVID-19 on Rural Economy या विषयावर राष्ट्रीय वेबिनार आयोजित केले होते. या वेबिनार मध्ये कोरोनाचा ग्रामीण अर्थव्यवस्थेवरील परिणाम या विषयावर डॉ.काशिनाथ तनंगे यांनी साधन व्यक्ती म्हणून मार्गदर्शन केले. तसेच कोरोनाचा कृषी क्षेत्रावरील परिणाम या विषयावर प्रा. सुभाष दगडे यांनी साधन व्यक्ती म्हणून मार्गदर्शन केले. या वेबिनार मध्ये देशभरातून २५० प्राध्यापक, संशोधक आणि विद्यार्थी सहभागी झाले होते.

२) दिनांक २५ जून २०२० रोजी अर्थशास्त्र विभागाच्या वतीने जागतिक लोकसंख्या दिन Online पध्दतीने

"How to Safeguard the health & Rights of women & Girls now." या विषयावर साजरा करण्यात आला. महिला आणि मुली यांचे आरोग्य आणि हक्क या विषयाच्या अनुषंगाने सहभागी विद्यार्थी आणि प्राध्यापक यांच्या मध्ये सखोल चर्चा करण्यात आली. या कार्यक्रमात अर्थशास्त्र विभागातील ८० विद्यार्थी सहभागी झाले होते.

DEPARTMENT OF PHYSICS
Annual Report (2020-21)

- Department organized Physics Photo Contest 2021 on theme Physics of Light.
- Chetan Sutar student of B.Sc. III got an admission for Radiotherapy Diploma in Bharati Vidyapith, Pune.
- Department started COC course on Basics of Computer for B.Sc. II students.

DEPARTMENT OF CHEMISTRY
Activity Report

- 1) Arranged online webinar on 'Job Opportunities for Chemistry Graduate after Covid – 19 Pandemic'
- 2) Arranged Guest lectures for B.Sc –III Students.

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

DEPARTMENT OF MICROBIOLOGY Annual Report (2020-21)

Department of Microbiology carried out following activities during academic year 2020-21.

- ❖ On Occasion of World Microbiome Day Department Organizes Online Quiz Related to Basic Information in Microbiology On 27th, June 2020.
- ❖ Fermented Food festival was organized by Department of Microbiology on 16/10/21 on occasion of world Food Day. About 20 Students from B.Sc. II, III were participated in fermented food festival.
- ❖ To create awareness among the student's department of Microbiology arranged the Guest lecture about,

1) Online Guest Lecture: on: "Techniques in Extraction and purification of Enzyme"

On 31st July 2021 Department Organized lecture of Ms. Ingole J.R. (Assistant professor, Department of Microbiology, S.G.M. College, Karad)

2) Online Guest Lecture: on: "Techniques in DNA technology and Immunology"

Microbiology Department Organized guest lecture of Ms. Suchita Jadhav (Assistant professor, Department of Biotechnology, Y.C.I.S. Satara).

हिंदी विभाग वार्षिक अहवाल (२०२०-२१)

शैक्षिक वर्ष २०२०-२१ हिंदी विभाग की ओर से कोरोना से बचने के लिए जनजागृती कार्यक्रम ऑनलाईन किया गया। इसमें वॉट्स अप, यु-ट्यूब के माध्यमसे लोगोंको बार बार हाथ धोना जरूरी है, मास्क लगाना जरूरी है, घर से बाहर नहीं निकलना, इस प्रकार के संदेश के साथ कुछ लेख, फोटो प्रसारित करके जनजागृती की।

१४ सितंबर २०२० के दिन हिंदी दिवस समारोह का ऑनलाईन आयोजन किया। इस समारोह में प्रमुख अतिथी के रूप में न्यू आर्ट्स, कॉमर्स, सायन्स कॉलेज के प्र. प्राचार्य डॉ.पुरुषोत्तम कुंदे उपस्थित थे। उन्होंने छात्रों को हिंदी भाषा तथा हिंदी दिवस का महत्व के साथ कोरोना से बचने के उपायों को स्पष्ट किया। कार्यक्रम के अध्यक्ष महाविद्यालय के प्र.प्राचार्य डॉ.प्रमोद घाटगे थे। प्रास्ताविक हिंदी विभाग अध्यक्ष डॉ. संग्राम शिंदे जी ने किया तथा आभार प्रदर्शन प्रा. राजेंद्र ननावरे ने किया।

इस शैक्षिक वर्ष में कोरोना के प्रादुर्भाव के कारण अध्यापन का काम ऑनलाईन हुआ। इसमें छात्रों ने भी अच्छा सहयोग दिया।

डॉ.संग्राम शिंदे
हिंदी विभाग अध्यक्ष

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

DEPARTMENT OF COMMERCE Annual Report (Academic Year – 2020-21)

1. “One day workshop on “Consumer Guidance & Financial Literacy”

On 22nd December, 2020 Dept. of Commerce arranged one day workshop on “Consumer Guidance & Financial Literacy”, under lead college scheme. Mr. Prafulla Pawar (Certified Financial Planner) & Mr. Manoj Pawar (Assistant Manager, Consumer Guidance Society of India) were the resource persons for the workshop.

Mr. Prafulla Pawar delivered lecture on financial literacy, he explained how to manage money & how to be a smart investor. He highlighted the need of money management for Individuals. He also explained important tricks to become Smart Investor. He defined financial literacy as a ability to understand and effectively use various financial skills, including personal financial management, budgeting, and investing. Financial literacy is the foundation of your relationship with money, and it is a lifelong journey of learning. He stated that, finance is the management of money and It includes activities like savings, investing, borrowing, lending, budgeting, and forecasting. Finance has three main categories, namely personal finance, corporate finance, and public finance.

Mr. Manoj Pawar delivered lecture on Consumer Guidance. He explained various consumer rights & consumer protection act 1986 in short. He described the eight rights of consumer -the right to equality in the consumer market, privacy, choice, disclosure and information; fair and responsible marketing; fair and honest dealing; fair, just and reasonable terms and conditions; and fair value, good quality and safety. He also explained the procedure to file complaint in consumer court. He has given helpline number of Consumer Guidance Society of India to the participants and assured them that the society will help them in any consumer rights related issues.

Total 152 students of Arts, Science and commerce were participated in this workshop. Prin. Dr. P.R. Ghatage was the chairperson for this programme. Prof. Desai A.A. introduced the theme of workshop and Dr. Dhonde S. V. expressed vote of thanks.

2. One day Workshop on “Career in Higher education”

On 8th March, 2021 Dept. of Commerce and Placement cell organized one day workshop on “Career in Higher Education”, under lead college scheme. Dr. Sarang Bhola (Chairman, Board of Studies, Management, Shivaji University, Kolhapur) was the resource persons for the workshop. He delivered lecture on various career options available for commerce students in management. Further he explained the advantages of higher education, he said, post graduates attract higher salaries throughout their working life, and evidence has suggested that graduates can earn up 500,000 more on average than their non-graduate counterparts. Students undertaking apprenticeships can begin earning whilst they study with wages varying depending on the age of the apprentice, the length of time they have been studying and the company they are employed by. He also expressed his views on recent career paths in Management sector. He highlighted need of management for corporate sector in context of make in India. He elaborates new career paths in Commerce, Management & Industry for commerce graduates. He also guided students about post-graduation opportunities for commerce students.

Total 68 students of Commerce Dept. were participated in the webinar. Prin. Dr. P.R. Ghatage was the chairperson for this programme. Prof. Desai A.A. introduced the theme of workshop and Prof. Dhonde S. V. expressed vote of thanks.

3. Online Preliminary Exam (MCQ Test) conducted for the students of B.Com. III in the subject of Advanced Accountancy Paper – I on 16/03/2021

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

and Advanced Accountancy Paper – II on 17/03/2021.

4. Online Preliminary Exam (MCQ Test) conducted for the students of B.Com. III in the subject of Advanced Accountancy Paper – III on 13/08/2021 and Advanced Accountancy Paper – IV on 14/08/2021.

5. Online MCQ Test conducted for the students of B.Com. III in the subject of Advanced Accountancy Paper III (Semester - VI) on 12th August 2021 and for the students of B.Com. II in the subject of Corporate Accounting Paper II (Semester - IV) on 20th August 2021

Dept. of History Annual Report- 2020-21

1. Celebration of birth anniversary of Rajarshri Shahu Maharaj:

Department of History celebrated birth anniversary of Rajarshri Shahu Maharaj on 26th June 2020. Principal, Dr. Pramod Ghatge was president of Function.

2. Birth Anniversary of Mahatma Gandhi:

Department of History celebrated birth anniversary of Mahatma Gandhi on 2nd Oct. 2020. The function began with worship of photo frame of Mahatma Gandhi. Principal, Dr. Pramod Ghatge was president of Function.

3. Celebration of Birth Anniversary of Savitribai Phule:

Department of History celebrated birth anniversary of Savitribai Phule on 3rd Jan, 2021.

Principal Dr. Pramod Ghatge was the president for the function.

4. Celebration of Birth Anniversary of Chh. Shivaji Maharaj:

Department of History celebrated birth anniversary of Chh. Shivaji Maharaj on 19th Feb. 2021. Principal Dr. Pramod Ghatge was the president for the function. An online quiz was organized on the occasion of the birth anniversary of Ch. Shivaji Maharaj. 128 students of the college participated in this competition. Certificates were given to the participating students through the history department.

5. Study tour of Chandan Vandan fort –

A study tour was organized by the History Department on 21st March, 2021 at Chandan Fort in Wai taluka and Vandan Fort in Koregaon taluka. 17 students from the history department participated in the study tour. Noticing the water scarcity of birds during the trip, the students cut plastic bottles, filled them with water and tied them to the trees.

6. Organizing on line lectures-

Online lectures were organized through out the year 2020 -2021 by the history department so that the students would not be harmed as the college was closed due to the increasing incidence of covid-19.

7. Organizing online test-

The online test was conducted through the Google Form by the History Department so that the students would not be harmed as the college was closed due to the increasing incidence of Covid-19.

8. Students were provided with e-books and notes –

In the academic year 2020-21, e-books and notes were provided to the students of B.A .I,II,III classes so as not to cause any educational loss to the students.

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा.
ता.जावली, जि.सातारा

Department of Botany
Annual Report (2020-21)

Department of Botany conducted following activities during academic year 2020-21

1. Department arranged a small study tour at plant nursery for B. Sc. Botany students to increase the basic knowledge about plants on 16 March 2021.
2. For increase the knowledge about topics, department arranged Guest lectures for Ty students.
 - a) Classification of Angiosperms by Dr. S. M. Deshpande (Y. C. I. S. Satara 28/7/2021)
 - b) Extra Chromosomal Inheritance By Prof. Sabale R. R. (L. B.S. College Satara 19/9/2020)
 - c) Angiosperms, Pteridophytes, anatomy by Mohite S. A. (L. B.S. College Satara, 15/9/2020)
 - d) Microbial Genetics By Prof. Sabale R. R. (L. B.S. College Satara, 15/9/2020)
 - e) Ethnobotany and Horticulture by. Dr. Vaidya R. R. (Kisanveer College Wai, 27/9/2020)
3. Students of First year participating in a Career oriented certificate course on Biodiversity Management.
4. ICT based lecture was conducted on topic Plant Growth 29/9/2020 by Dr. Pawar U. S.
5. To create awareness among the students and increase the knowledge of wild vegetables plants department of Botany organized online exhibition on Wild Vegetables 5th September 2020
6. Online Seminar competition was arranged for students on 11th Sept. 2020.
7. Department organized online Quiz on occasion of world environment day 5th June 2020.
8. Department of Botany continuing activity of 'Green Corner'
9. To inculcate interest and knowledge of plants department organized online Leaf art exhibition on 28th December 2020
10. Students of Third year successfully completed a Career oriented certificate course on Mushroom Spawn Production.
11. Department of Botany organized a guest lecture from Alumni on Career Guidance after graduation on 6th Jan 2020.
12. Botany department organized a seminar for students on Agribusiness Management on 22 March 2021.

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा.
ता.जावली, जि.सातारा

वैयक्तिक अहवाल २०२०-२१

Dr.PramodGhatage
Principal

Worked as Resource Person / Chairperson/Convenor etc.

1. Worked as a Organizer in National Webinar on ‘‘Impact of COVID-19 on Rural Economy’’ Organized by AmdarShashikantShindeMahavidyalaya, Medha,dated on 25th June 2020.
2. Delivered the online Guest Lecture on Importance of Literacy at Prof.SambhajiraoKadam College Deur, dated 8th September,2020.
3. Worked as a Resource Person in One Day State Level Webinar on ‘‘Interesting Connection Between Music and Sports’’ organized by YashwantraoChavanMahavidyalaya, Pachwad, dated on 10th Feb.2021.
4. Worked as a Chair Person in National Workshop on ‘‘New Farm Bill- 2020’’ organized by Chh. Shivaji College Satara, on 10th March .2021.
5. Delivered the Online Guest Lecture on ‘‘Agriculture Finance’’ at Chh. Shivaji College Satara,dated on 13th June.2021.
6. Delivered the Online Guest Lecture on ‘‘Indian Economic Thinkers’’ at Prof.SambhajiraoKadam College Deur,dated on 18th June.2021.

Faculty Development Programme:

Successfully completed One Week Online Faculty Development Programme (FDP) on ‘‘Use of ICT in Teaching Learning organised by Internal Quality Assurance Cell (IQAC) ofDr.Ghali College, Gadhinglaj , dated on 1st June to 6th June 2020.

प्रा.प्रमोद चव्हाण

(जिमखाना विभागप्रमुख)

- १) शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर संलग्न शारीरिक शिक्षण सेवक संघटना कार्यकारिणीवर निवड
- २) शारीरिक शिक्षक विभाग राजस्थान विद्यापीठ जयपूर आयोजित आंतरराष्ट्रीय वेबिनार ‘‘ निरोगी जिवन शैली व तंदुरुस्त भारत ’’ यामध्ये सहभाग - दि.१०/१०/२०२०
- ३) मलेशिया रेस्क्यू संघटना आयोजित आंतरराष्ट्रीय वेबिनारमध्ये सहभाग दि.९/९/२०२०
- ४) सौ.मालतीबाई जगताप उंब्रज आयोजित क्रिडा प्रश्नमंजुषा २०२० मध्ये सहभाग दि.१०/१०/२०२०
- ५) कन्या महाविद्यालय मिरज आयोजित ‘‘ योग आणि ध्यान जागृती ’’ प्रश्नमंजुषा सहभाग दि.३१/०६/२०२०
- ६) शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर संलग्न वरिष्ठ महाविद्यालयीन शारीरिक शिक्षण सेवक संघटना आयोजित ‘‘ प्रतिकार शक्ती जागृती ’’ कार्यक्रमामध्ये सहभाग दि.३/५/२०२०

जयवंत

६५

२०२१

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा.

ता.जावली, जि.सातारा

Prof. Mr. Vinod Pawar Department of Geography

- 10 days State Level Online Workshop on **E-educational Content Development** by Chh. Shivaji College, Satara and Shri. Shau Mandir Mahavidhyalay, Pune dated 10th May to 20th May, 2020.
- Participated in National Webinar on **Academic Integrity and Quality Measuring Tools in Research & Publication** Organized by Rajaram College, Kolhapur dated 31st May, 2020.
- International Webinar on Problems of Indian Agriculture by K.B. P. College, Pandharpur Department of Geography dated 20th December, 2020.
- International Conference on **Recent Trends in Geography** Organized by Kisanveer Mahavidhyaly, Wai & IQAC and Maharashtra Bhugolshstra Parishad, Pune Presented Research paper on Development Planning for New Emerging Growth Centres with the help of GIS Techniques dated 20th March, 2021.
- 5th days Webinar on **Assessment and Accreditation: A revised Accreditation Framework (7Criteria) for affiliated Colleges** organized by Amdar Shashikant Shinde Mahavidhyalay, Medha and IQAC cluster in India and White Code date 28th July to 1st August, 2021.
- FDP on **Research Methodology & Data Analysis** Organized by S.G. M. College, Karad dated 13-09-2021 to 18-09-2021 under the auspices of PMMMTT (Savitribai Phule University, Pune).

Dr. Sanjay V. Dhonde (Assistant Professor) Department of Economics Academic Contribution 2020-21

Books and Other Writing:

1. Text Book Writing entitled "Economics of Development" for B.A.III, Published by Educational Publication Aurangabad.
2. Unit Writing for Self Instructional Material (SIM) for Centre for Distance Education, Shivaji University Kolhapur, at B.A. Part III, Economics of Development, unit no. 3 & 4.

Worked as Resource Person / Chairperson/ Convenor etc.

1. Worked as a Convenor in National Webinar on I impact of COVID-19 on Rural Economy, Organized by Amdar Shashikant Shinde Mahavidyalaya, Medha, dated on 25th June 2020.
2. Worked as a Resource Person in National Workshop on New Farm Bill- 2020, organized by Chh. Shivaji College Satara, on 10th March .2021.
3. Delivered the Guest Lecture on Fiscal Reforms in India, at Chh. Shivaji College Satara, dated on 13th June.2021
4. Worked as Chairman of Sub-Committee Syllabus of Economics of Rural Development for M.A. Part-I, Shivaji University Kolhapur.

Faculty Development Programme:

Successfully completed One Week Online Faculty Development Programme (FDP) on "Use of ICT in Teaching Learning organised by Internal Quality Assurance Cell (IQAC) of Dr. Ghali College, Gadhinglaj, dated on 1st June to 6th June 2020.

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

Dr. Sujit Manohar Kasabe

1. Successfully completed a 2-Week Faculty Development Programme organized by Teaching Learning Centre, Ramanujan College University of Delhi "MANAGING ONLINE CLASSES AND CO-CREATING MOOCS 3.0" from July 25 - August 10, 2020 and obtained grade A.
2. Successfully completed Online short term Faculty Development Programme on "The Scenario of Commerce, Management and Economics Education After Covid – 19" of 10 Days duration conducted at the KTHM College Nashik from 29/06/2020 to 08/07/2020.
3. Participated in One Day Online Teachers' Training Workshop on New Changed Syllabus of B.A. - III Economics of Development And Planning Paper No. VIII And XIII held on Wednesday, 24th February, 2021 organized by Patngarav Kadam Mahavidyalaya, Sangali.
4. Participated in the One Day Online National Webinar on "Covid-19 and Changing Dimensions in Social Sciences" Jointly organized by IQAC & Department of Social Sciences and Shivaji University Economic Association Kolhapur (SUEAK) on 16th March, 2021.
5. Participated in One Day State Level Workshop on "Research Methodology" held on 16th July 2021 organized by Devachand College Arjunanagar.
6. Participated in an Online Webinar on "Research Methodology and Project Work" organized by Department of Commerce, of Shri Shahaji Chhatrapati Mahavidyalaya, Kolhapur on 2nd March 2021 organized by Shri Shahaji Chhatrapati Mahavidyalaya, Kolhapur.
7. Participated in National Webinar on "The Three Recent Agricultural Legislations" Organized by Department of Economics Under Lead Colleges held on 10th March 2021 organized by Balawant College Vita.
8. Participated in the Shivaji University, Kolhapur sponsored "Online Workshop on Revised Syllabus

of B. A. III Economics, Paper No. XI & XVI (History of Economic Thoughts)" organized by Department of Economics & IQAC on 9th February, 2021 organized by Mohanrao Patangrao Patil Mahavidyalaya, Borgaon.

Zoology Department Achievements

1. One student got admitted to M.Sc. in Department of Zoology, Shivaji University, Kolhapur.
2. The following students have published Two research papers in Kansas University Journal "IRCF *Reptiles & Amphibians*" (ISSN 2332-4961)
 1. Junghare Neha R.
 2. Sapkal Madhavi B.
 3. Kadam Priya M.
 4. Adagale Mayur
3. Third year Student Junghare Neha Rajan was awarded by Malhotra Weikfield Foundation's scholarship worth 10000/- per year.
4. Completed a COC on Basic Photography.

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

Shri.Gejage Shankar Namdev (Head, Dept.of History)

1. राज्यस्तरीय वेबिनार – “ एक आदर्श दिनचर्या – स्वास्थ्यपूर्ण जीवन जगण्याचा दृष्टीकोन ”.
आयोजक – आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा.
दि. ४ जून २०२०
2. राज्यस्तरीय वेबिनार –
“ New Educational Policy : an overview ”
आयोजक – श्रीमती मिनलबेन मेहता कॉलेज, पांचगणी.
दि. ३१ मे २०२१
3. IQAC Cluster India and white code organized webinar on “ assessment and accreditation framework 7 Criteria for affiliated colleges “ Amdar Shashikant Shinde Mahavidyalay, Medha.
Date -28 june, 2021 to 01 july, 2021
4. Staff academy and IQAC organize one day virtual workshop on “ IPR (intellectual property rights) Amdar Shashikant Shinde Mahavidyalay, Medha ,
5. State Level webinar on MPSC – UPSC Amdar Shashikant Shinde Mahavidyalay, Medha.
Date 6 march,2021
6. Department of History and Shivaji University, Kolhapur arranged one day online workshop on “revised syllabus of B.A. III History Paper No – IX and XIV “ , Balwant College, Vita ,
Date – 16 February ,2021
7. Shivaji University, Kolhapur arranged online workshop on “revised syllabus of B.A. III History Paper No – VIII and XIII “ – Krantisinh Nana Patil college, Walva , Date 11 February, 2021
8. National Webinar on “ Use of innovative teaching, learning Methods in History under RUSA 2.0 component “ chh. Shivaji College, Satara
Date – 25 January,2021

9. Two Week Interdisciplinary faculty development programme for “ Advanced Research Methodology tools and techniques.” From 30 January 2021 to 14 February, 2021 arranged by Ramanujan college, University of Delhi.
10. One day online workshop on “revised syllabus of B.A. III History Paper No –XI and XVI “ , Smt Akkatai Ramgonda Patilkanya Mahavidyalay , Ichalkaranji
11. Two weeks Refresher Course On “ Data Analysis with statistical methods”
from 21 December , 2020 to 3 January , 2021 ,arranged by Ramanujan college, University of Delhi.

Prof. Kemdarne Sunil Gangaram Department of Chemistry Academic Year 2020 -21

- 1) Completed online Refresher Course in “Research Methodology” organized by Mizoram University, Mizoram.
- 2) Participated in one day virtual workshop on ‘Intellectual Property Right’ organized by Amdar Shashikant Shinde Mahavidyalaya Medha.
- 3) Participated in ‘Assessment & Accreditation: A Revised Accreditation for Affiliated Colleges’ organized by IQAC cluster India & Amdar Shashikant Shinde Mahavidyalaya Medha.
- 4) Participated in national online workshop on “ICT Based Teaching In Chemistry” organized by Kasturba Gandhi Degree & PG College, Secunderabad.

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

Dr. Sarangpani Ramchandra Shinde

Activities Conducted during 2021-22

- Presented a research paper entitled CHANGING THE PARADIGM IN TEACHING & LEARNING OF LITERATURE IN DIGITAL AGE at One Day Online International Conference on Multidisciplinary Approaches to Humanities on 26th March 2021
- Attended Annual Refresher Programme in English Language Teaching (ARPIT) on SWAYAM portal organized by UGC Human Resource Development Centre Gujarat University Ahmedabad
- Delivered a guest lecture on Dr. Samuel Johnson's Preface to Shakespeare for B A III students at Prof Sambhajirao Kadam College, Deur on 18th February 2021.
- Organized One Day Virtual Workshop (Intellectual Property Rights) on IPR on 16/07/2021
- Published a research paper entitled CHANGING THE PARADIGM IN TEACHING & LEARNING OF LITERATURE IN DIGITAL AGE in International Journal of humanities, Law and Social Sciences, Published biannually by New Archaeological & Genological Society in Vol. VIII, Issue I. 2021
- Published a research paper entitled NURTURING ETHICS AND VALUES THROUGH LITERATURE in International Journal of Creative Research Thoughts (IJCRT) an International Open Access, Peer reviewed. Referred Journal in Volume No. 9, Issue 5 May 2021.
- Contributed as author for SIM (Self Instruction Material) published by Shivaji University for **MODULE II Tragedy as a Form** for B. A. Part III Special English ENGLISH DRAMA (CBCS) Semester V (Paper IX) ((DSE – E13)

- Contributed as author for SIM (Self Instruction Material) published by Shivaji University for B. A. Part III Special English Semester VI (Paper XII) (DSE- E136) INTRODUCTION TO LITERARY CRITICISM (CBCS) **Module V Romantic Criticism: William Wordsworth's Theory of Poetic Diction**
- Monitored, collected, verified, filled up the data and submitted for ATAL Ranking 2020-21
- Monitored, collected, verified, filled up the data and submitted for NIRF 2021

Dr. Omkar V. Yadav

Personal Information

- Successfully completed **Faculty Induction Program** under the aegis of Ministry of Education and Pandit Madan Mohan Malaviya National Mission on teachers and teaching.
- Successfully completed **Faculty Development Program** under the aegis of Ministry of Education and Pandit Madan Mohan Malaviya National Mission on teachers and teaching.
- Worked as a resource person in workshop on revised syllabus according to Shivaji University, Kolhapur organized by LBS, College, Satara.
- Trained 3 students for snake rescuing
- Attended 13 online National and International workshops and seminars.
- Published 6 research Papers in international Journals.

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा.

ता.जावली, जि.सातारा

Mr. Pandurang Dattatray Patil

Assistant Professor and
Head of Department of Physics

- Successfully Completed orientation programme for faculty in college under the aegis of Ministry of Education and Pandit Madan Mohan Malaviya National Mission on Teachers and Teaching.
- Participation in one day workshop organized by Department of physics Balawant College vita on New changed syllabus of B.Sc. III physics laboratory experiments on 1st February 2021.
- Participation in one day workshop organized by Department of physics Rajarshi Chhatrapatti Shahu College, Kolhapur on New changed syllabus of B.Sc. III Physics paper IX and paper XII on 3rd February 2021.
- Participation in online teacher's training workshop organized by Department of physics, Dr. Patangrao Kadam Mahavidyalaya, Sangali on New changed syllabus of B.Sc. III Physics on 12th February 2021.
- Participated in one day workshop organized by Department of physics Dattajirao Kadam arts, Science and commerce college, Ichalkaranji on New changed syllabus of B.Sc. III Physics on 9th February 2021.
- Participation in online teacher's training workshop organized by Department of physics, Dr. Patangrao Kadam Mahavidyalaya, Sangali on New changed syllabus of B.Sc. III Physics on 12th February 2021.
- Attended UGC – STRIDE online lecture series program organized by Department of Physics, Shivaji University, Kolhapur during 7th-10th April, 2021.
- Enrolled to Doctoral Research (Ph.D.).

Prof. Dr. Sanjay Bhosale

Personal Information

- Online participated 27,28 May 2020 two days National webinar on “Coronavirus & Indian Rural Economy” and “Role of Women in Medieval Indian History” organized by Rashtrasant Tukdoji Mahavidyalay, Chimur Dist. Chandrapur.
- Participated Online One Day state Level Webinar Organized by smt.MilanbenMehata College, Pachgani Dt. 30 May 2020.
- Participated one day national webinar on “Impact of Covid-19 on Rular Economy” on 25 June 2020 Organised by Amdar Shashikant Shinde Mahavidyalay, Medha.
- Participated Three day National webinar on ‘IPR& e-content Development’ Organized by Rajaram College, Kolhapur. Dt- 8,9 &10 June 2020.
- Participated One day National E- conference on “Research in interdisciplinary Studies” Dt. 9 June 2020 organized by Government college of education , Akola.
- Participated One Day National e-Conference on “Fundamental Rights and Duties In Historical Perspective from Ancient Era to Buddha-Ambedkar Onwards” held on June 05, 2020. Organized by Smt. Radhabai Sarda Arts, Commerce & Science College Anjangaon Surji, Dist. Amravati (MS).
- Participated in the One Day Online Workshop on “Revised syllabus of B. A.-III History Paper No. VIII History of Medieval India (1206-1526) and XIII History of Medieval India (1526-1707)” organized by Department of History, Krantisingh Nana Patil College, Walwa sponsored by Shivaji University, Kolhapur on 11thFeb-2021. Organized by Krantisingh Nana Patil College, Walwa.

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा.
ता.जावली, जि.सातारा

प्रा.डॉ.संग्राम यशवंत शिंदे
(हिंदी विभागप्रमुख)

६ सप्टेंबर २०२० -

सृजन ऑस्ट्रेलिया आंतरराष्ट्रीय इ-पत्रिका द्वारा आयोजित वेब संगोष्ठी में प्रमुख वक्ता

२९ सप्टेंबर २०२० -

सृजन ऑस्ट्रेलिया व संभाजीराव कदम महाविद्यालय देऊर संयुक्त आंतरराष्ट्रीय वेब संगोष्ठी सत्राध्यक्ष

३ जुलै २०२० -

छ. शिवाजी कॉलेज सातारा व राष्ट्रीय उच्चतर शिक्षा अभियान आंतरराष्ट्रीय वेब संगोष्ठी सहभाग

४ जून ते १० जून २०२० -

Faculty Development programm on E-Content Development in Teaching

१ जुलै २०२० -

सद्य परिस्थितीत कोरोना महामारीतील पंढरीची वारी या विषयावर सातारा आकाशवाणीवर व्याख्यान

३१ जुलै २०२१ -

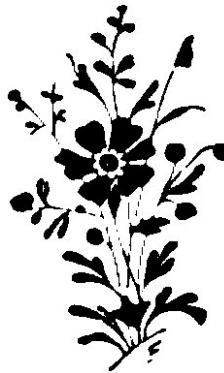
रहिमतपूर कॉलेज आंतरराष्ट्रीय प्रश्नमंजूषा राष्ट्रीय सहभाग

३१ जुलै २०२१ -

आंतरराष्ट्रीय वेब संगोष्ठी सहभाग

३१ जुलै २०२१ -

किसनवीर महाविद्यालय वाई आंतरराष्ट्रीय ई-संगोष्ठी
स्वातंत्र्योत्तर हिंदी साहित्य पर संवैधानिक मुल्योका प्रभाव

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा.
ता.जावली, जि.सातारा

Dr. Pawar U. S.

Personal Information (2020-21)

Assist. Prof. & Head Botany Department

Sr. No.	Name of Seminar/ Conference/ Symposia/ Workshop/Publication	Department / Place Date(s)	Attended / Participated
*Recognized as Ph. D./M. Phil. Guide in Botany by Shivaji University Kolhapur.			
1.	Assessment Of Halophyte Species Diversity At Different Coastal Habitats Along The Southwest Part Of Gujarat Coast, India	<i>International Journal of Recent Scientific Research Research</i> Vol. 11, Issue, 08 (A), pp. 39378-39383, August, 2020	ISSN: 0976-3031 Impact Factor: 2.3
2.	One day online Teachers Workshop on revised syllabus of B. Sc. III Paper XI & XII	R. B. Madkholkar College Chandgad 9 th Feb. 2021	Chairperson for session no 2
3.	One day online Teachers Workshop on revised Practicals B. Sc. III (III & IV)	Dahiwadi college Dahiwadi On 16 th Feb. 2021	Participated
4.	One day online Teachers Workshop on revised Practicals B. Sc. III (Paper XIII & XVI)	Dr. P. K. Mahavidyalay On 26 th Feb. 2021	Participated
5.	One day online Teachers Workshop on revised syllabus of B. Sc. III Paper IX. X	M. H. Shinde Mahavidyalaya, Tisangi on 6 feb. 2021	Participated
6.	One day online Teachers Workshop on revised syllabus of B. Sc. III Paper XV & XVI	Y. C. college Science Karad On 18 th Feb. 2021	Participated
7.	Online International Webinar on COVID-19 Science from Nature	Bhakta Kavi Narsimh Mehta Junagadh 5 th June 2020	Participated
8.	One week Online multi-disciplinary Faculty Development Programme on MOOCs E-content development and OER	Govt. first grade college, Hungund Karnataka 28 th May to 3 rd June 2020	Participated

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा.
ता.जावली, जि.सातारा

Sr. No.	Name of Seminar/ Conference/ Symposia/ Workshop/Publication	Department / Place Date(s)	Attended / Participated
9.	A National Online Webinar on Tissue culture and its Significance	L. B.S. college, Satara on 10 th June 2020	Participated
10.	A National Online Webinar on Bio diversity and Man	Dayal Singh college university Delhi on 5 th June 2020	Participated
11.	One day national Online Webinar on Plant diversity of Konkan	Shardchandra Pawar College Lonand, on 29 th June 2020	Participated
12.	One day national Online Webinar on Health for you	S. B. Deshmukh college, Atpadi on 10 th July 2020	Participated
13.	Online Wild vegetable exhibition 2020	Amdarshashikant Shinde Mahavidyalaya Medha on 21 st July 2020	Organized
14.	Online Webinar on Biodiversity of India, an overview	D. P. Bhosale College Koregaon on 20 th July 2020	Participated
15.	One week Online Faculty Development Programme on Academic and professional development	Y. C. I. S. Satara on 19 Oct. 2020	Course completed
16.	One day online Teachers Workshop on revised Practicals B. Sc. III (I & II)	Smt. Kasturbai Walchand Sangali, 11 th Feb 2021	Delegate
17.	Online Organization of Leaf Art Competition	Amdar Shashikant Shinde Mahavidyalaya Medha	Organized
18.	Two week Online Faculty Development Programme on research Methodology	Teaching Learning center Ramanujan college, uni of Delhi on 1 Oct. to 15 th October 2020	Course completed with A grade

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा.
ता.जावली, जि.सातारा

Smt. Deshmukh D.V.
Personal Information (2020-21)
Department Of Microbiology

Sr. No.	Name of Seminar/ Conference/ Symposia/ Workshop/Publication	Department / Place Date(s)	Attended / Participated
1.	District level workshop on Soil and water Conservation and Training organized by NSS department of arts and commerce college Satara	NSS department of arts and commerce college Satara, On 8th Jan 2021	Attained
2.	Paper Setter for Sem I, Sem II, Sem III and IV	Amdar Shashikant Shinde Medha 25th March 2021	Paper Setter
3.	One Day online Workshop on revised syllabus of B.Sc,III Microbiology (CBCS) Paper XII	Deshabhakta Anandrao Balwantrao Naik arts Science college chikali 18th February 2021	Attained
4.	One Day Workshop on Revised syllabus (CBCS) Of B.Sc III Microbiology Paper IX&XII	Matoshri Bayabai shripatrao Kadam kanya Mahavidyalay, Kadegoan On 11th Feb 2021	Attained
5.	Worked as Practical Examiner for B.Sc. II & III Microbiology, Shivaji University Kolhapur	Amdar Shashikant Shinde Mahavidyalay, Medha 25th March 2021	Examiner
6.	One Day Workshop on Revised syllabus (CBCS) Of B.Sc III Microbiology Paper XV	Dr.Pathangrao Kadam Mahavidyalay, Sangali 3rd Feb 2021	Attained

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

वरिष्ठ महाविद्यालय आध्यापक वर्ग

❖ प्राचार्य

प्रा.डॉ. घाटगे पी.आर.
एम.ए., पी.एच.डी.

❖ अर्थशास्त्र विभाग

प्रा.डॉ.धोंडे एस.व्ही. (विभागप्रमुख)
एम.ए., एम.फील.

प्रा.डॉ.कसबे एस.एम.
एम.ए., सेट नेट, जे.आर.एफ.

❖ राज्यशास्त्र विभाग

प्रा.सौ.जाधव जी.बी. (विभागप्रमुख)
एम.ए., एम.फील.

प्रा.गायकवाड एस.एम.
एम.ए., सेट नेट

❖ इतिहास विभाग

प्रा.गेजगे एस.एन. (विभागप्रमुख)
एम.ए. सेट

प्रा.डॉ.भोसले एस.एच.
एम.ए., एम.फील.

❖ हिंदी विभाग

प्रा.डॉ.शिंदे एस.वाय. (विभागप्रमुख)
एम.ए., एम.फील.

प्रा.ननावरे आर.डी.
एम.ए.नेट

❖ इंग्रजी विभाग

प्रा.डॉ.काळे डी.एस. (विभागप्रमुख)
एम.ए., एम.फील., सेट

प्रा.जवळ पी.बी.
एम.ए.

प्रा.डॉ.शिंदे एस.आर.
एम.ए., सेट

❖ मराठी विभाग

प्रा.साठे ए.एस.
एम.ए. सेट

❖ भूगोल विभाग

प्रा.पवार व्ही.व्ही.
एम.ए., एम.फील.

❖ कॉमर्स विभाग

प्रा.देसाई ए.ए. (विभागप्रमुख)
एम.कॉम., सेट

प्रा.डॉ.नलवडे एस.व्ही.
एम.कॉम., सेट

प्रा.ननावरे एस.एस.
एम.एस.सी.

प्रा.सौ.देशमुख एस.के.
एल.एल.एम., नेट

❖ सायन्स विभाग

प्रा.डॉ.पवार यु.एस.
(एम.एस्सी., पीएच.डी.)

प्रा.केमदारणे एस.जी.
(एम.एस्सी., बी.एड., नेट, सेट)

प्रा.डॉ.यादव ओ.व्ही.
(एम.एस्सी., सेट., एम.बी.ए., पीएच.डी.)

प्रा.पाटील पी.डी. (एम.एस्सी., सेट.,)
प्रा.सौ.देशमुख डी.व्ही. (एम.एस्सी., सेट.,)

प्रा.कु.जाधव डी.डी. (एम.एस्सी.)

प्रा.कु.भिलारे ए.न. (एम.एस्सी.)

प्रा.कु.सय्यद ए.आर. (एम.एस्सी.)

प्रा.कु.सदानंद पी.टी. (एम.एस्सी.)

प्रा.कु.बनसोडे ए.ए. (एम.एस्सी.)

प्रा.कु.शिंदे एस.एस. (एम.एस्सी.)

प्रा.कु.साळुंखे एम.डी. (एम.एस्सी.)

आमदार शशिकांत शिंदे महाविद्यालय, मेढा. ता.जावली, जि.सातारा

❖ शारिरीक शिक्षण विभाग

प्रा.चव्हाण पी.आर.

एम.ए., एम.बी.एड.

❖ ग्रंथपाल

प्रा.डॉ.नगरकर एस.आर.

एम.ए., एम.लिब., आय.एस.सी., एम.फिल सेट नेट

❖ ज्युनिअर विभाग

प्रा.निकम एस.बी.

(एम.ए., एम.फिल., बी.एड.)

प्रा.पाटील एस.एन.

(एम.ए., बी.एड.)

प्रा.कदम एस. के.

(एम.ए., बी.एड.)

प्रा.मुल्ला एस. एस.

(एम.एस्सी., बी.एड.)

प्रा.सौ.कदम जे.डी.

(एम.एस्सी., बी.एड.)

प्रा.सौ.शिर्के एस.एम.

(एम.कॉम., बी.एड.,)

प्रा.सौ.दाभाडे एस.डी.

(एम.एस्सी., बी.एड.,)

प्रा.तेजस जाधव

(एम.ए., बी.एड.,)

प्रा.तरडे ए.जे.

(एम.एस्सी., बी.एड.,)

प्रा.खंदारे आर. एस.

(एम.ए., बी.एड.)

प्रा.सौ.पाटील एस.व्ही.

(एम.ए., बी.एड.,)

प्रा.सौ.शिंंगटे ए.एन.

(एम.ए., बी.एड.,)

❖ शिक्षकेत्तर कर्मचारी

श्री.कोकरे व्ही.बी.

एम.ए.(अधिक्षक)

श्री.देशमुख पी.आर.

बी.ए.(मुख्यलिपिक)

श्री.जाधव व्ही.बी.

बी. ए.(वरिष्ठ लिपिक)

श्री.जुनघरे एस.व्ही.

बी. ए.(कनिष्ठ लिपिक)

❖ प्रयोगशाळा सहाय्यक

श्री.जाधव ए.एस.

❖ प्रयोगशाळा परिचर

श्री.ओंबळे जे.बी.

श्री.जाधव ए.एच.

❖ ग्रंथालय परिचर

श्री.धनावडे व्ही.एल.

श्री.देशमुख ए.आर.

❖ शिपाई

श्री.परिहार पी.एस.

श्री.शिंदे एच.बी.